

ZWOLLEI HARANGSZÓ

2020/5

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen- Assen- Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

Közreműködtek:

A „Zwollei Harangszót” a Presbitérium megbízásából
szerkeszti: dr.Hermán M. János és Szomor Attila.

A. Alkema-ten Hoeve, Deuten-Makkai Réka,
Fényi Tibor, Gerrit van Dijk,

Hermán Mostert Dániel Ottó,

Németh Piroska,

drs. Kelemen Attila Csongor,

Rostás Kriszta Timea, Szvák Anna,

Dr.Tóth Miklós,

Urbán Ákos, Uri Imre.

A 2020-as szolgálati rend az egyházközségünkben:

•Pünkössti istentiszteletünk tartásának lehetőségét körlevélben közöljük. – Június 1-től az országos szabályok szerint harminc lélek gyűlhet össze a templomban.

Info: jhermanm@gmail.com, Tel: 038-4233247

refistentiszteletzwolleban

Honlap: <https://zwolleireformatus.wordpress.com/>

Lelkipásztorok: dr. Hermán M. János és drs. Kelemen Csongor Attila.

Presbiterek: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta, Németh Piroska, Truczka József és dr. Berta Balázs.

Diakónusok: dr. Berta-Érsek Réka, Bodor József és Czimbalmos Klára.

Organista: dr. Robert Helder.

**Híveinknek és Olvasóinknak Áldott
Pünköshti Ünnepeket Kívánunk!**

LEGYEN TOVÁBBRA IS

A HAZATALÁLÁS,

AZ ISTENRE

ÉS A MAGYAR EGYMÁSRA

TALÁLÁSNAK AZ ÉVE

2020

Reméljük, hogy az esztendőt a nemzeti összetartozás erősödéséért imádkozva fejezhetjük be: a 2020 dec. 6-iki Kárpátmedencei Református Imanap tematikáját a Kárpátaljai Nőszövetség készíti elő.

Hrabanus Maurus (780-856) fuldai bencés barát és mainzi érsek szerzeménye:

Dies Pentecostes i adventu Spiritu Sancti super discipulos

**Veni Creator Spiritus! Mentis tuorum visita, imple
superna gratia, quae tu creasti pectora.**

**Szentlélek Isten, szállj reánk, elmét derítő tiszta
láng. Öntsd lelkeinkbe, melyeket megszenteltél,
kegyelmedet.**

**Qui diceris Paraclitus, altissimi donum Dei, fons
vivos, ignis, caritas, et spiritalis unctio.**

**Kit Isten, mint Vigasztalót, nekünk ajándokul
adott. Minden javak bő kútfeje, lelkünk világa s
élete.**

**Et quum compleretur dies Pentecostes, erant
omnes unanimiter in eodem.**

**És mikor a Pünkösöd napja eljött, mindnyájan egy
akarattal együtt valának. Ap.Csel. 2,1.**

**Comenius Ámos János arcképe 1642-ből
Wenceslaus Hollar műve**

“Minden magától folyják, távol legyen a dolgoktól az erőszak.”/ Omnia sponte fluant, absit violentia rebus/

Comenius, Jan Amos, (Nivnice, Morvaország, 1592. márc. 28. – Amsterdam, 1670. nov. 15.)

A születési helyéhez közel fekvő Komna községben töltötte ifjúságát, nevét humanista szokás szerint latinos formában innen vette. Egy norvég kutató fedezte fel Comenius végrendeletében, hogy családi neve SZEGES. Ennek nyomán a kutatás kiderítette, hogy apja Szeges Márton molnármester volt, a morvai gypűre telepített magyarok leszármazottja. - Sárospatakon írt tankönyveinek lapjairól össze lehet gyűjteni Comeniusnak a magyar nyelvre vonatkozó megjegyzéseit. Jól ismerte nyelvünket, sokat írt annak sajátosságairól. Pataki beköszöntő beszédében nem pusztá humanista fordulat volt, amikor így szólt: Ó, mi Hungari, dilecti mei Hungari, Hunni; dilecta Hungara gens! (Ó, magyarjaim, kedves magyarjaim, hunjaim, ked-

ves magyar nemzet!) Comenius morva öntudata szilárd volt, de magyar származásának tudatát is őrizte.

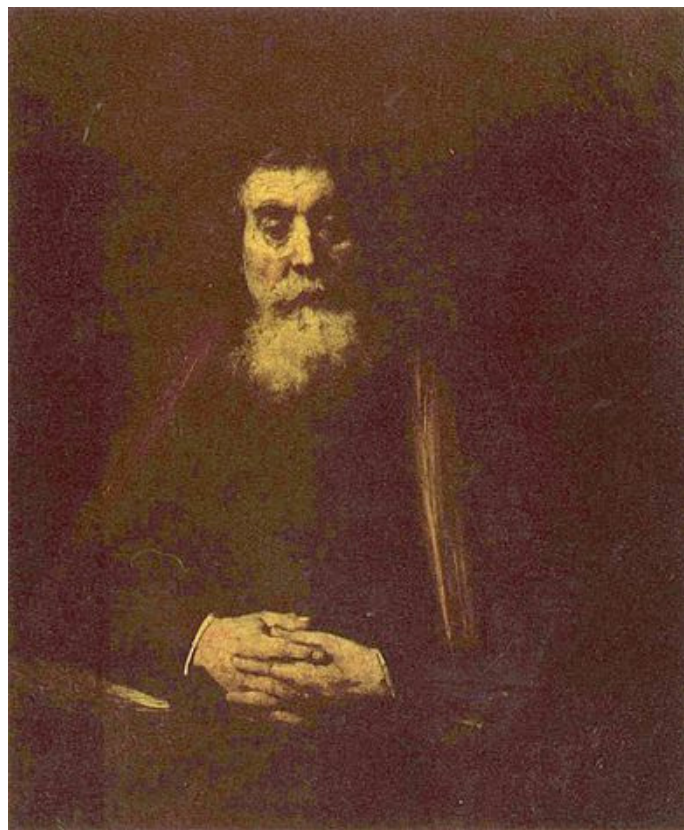
Csehországi tanulmányait követően Németországban (Herborn, Heidelberg) járt egyetemre. Előbb tanító, majd lelkész, aki gyülekezetét a méhészetre is megtanította. A fehérhegyi csata (1620) után megfosztották lelkészi hivatalától, a császári zsoldban harcoló spanyolok faluját teljesen elpusztították. Hitsorsosaival Lengyelországba (Lissa) menekült. Itt írta első didaktikus műveit, közben *a cseh testvérek egyháza nemzetközi támogatásáért fáradozott*. 1647-ben püspök-

ké választották.

Rákóczi György fejedelem meghívta Gyulafehérvárra, de Comenius ezt nem fogadta el. 1650-ben Lorántffy Zsuzsanna és Rákóczi Zsigmond hívására Sárospatakra jött. A fejedelemasszony évi hatszáz forint készpénzt és teljes ellátást biztosított számára. Ez a jövedelem kétszerese volt az akkori sárospataki iskola vezető tanára fizetésének. **Sárospatak címere**

Comenius Patakon hét osztályos pánszofista iskolát akart szervezni, melyből három nyelvi osztály valósult meg. Az iskola számára készítette a Janua képes változatát, legismertebb művét, az Orbis pictust, s ezt dramatizálta a Schola ludusban. Kezdetben úgy vélte, nem kis mértékben Nicolas Drabik próféciai nyomán, hogy a Rákóczi család lesz majd hazájának felszabadítója és üldözött hitsorsosainak megmentője. 1652-ben azonban váratlanul elhunyt Rákóczi Zsigmond, s ez a szomorú tény Comenius korábbi politikai elgondolásainak megváltoztatását eredményezte. Ennek folytán 1654 nyarán visszatért Lissába, ahonnan később menekülnie kellett. Teljesen elszegényedve Amsterdamban talált menedéket, itt fejezte be utolsó művét. Comeniust pedagógusként ismerik, holott elsősorban teológus volt, pedagógiáját teológiai rendszerének összefüggésében fejtette ki. A világ labirintusa a kulcs egész életműve megértéséhez: minden dolgot és embert, az iskolát és tudományokat, a társadalmi szervezeteket és az egyházat a világ labirintusából ki akarta vezetni és eljuttatni Isten országába. Ez minden földi fáradozás igazi célja. Lelki tapasztalatait egy zarándok ajkára adja, leleplezve az előítéleteket és az élet hazugságait. Útja csúcspontján meghallja a megtérésre hívó szót, s fölfedezi a szív lehetőségeit. („Csak az találja meg a lélek teljes békéjét és örömét, aki szívének házában lakik, s bezárkózik oda Istenével.”) Lelke mélyén eljegyzi magát Krisztussal, aki vezére lesz, s kinek világosságában minden értelmet és harmóniát talál. A világ igazi megértéséhez az Istentől megvilágosított önismeret a kiinduló pont. „Amit csak látsz a világban, minden emberi törekvést és fáradozást egyedül hozzám hozz. Amíg csak élsz, ez a dolgod és hivatásod” – mondja a megtért zarándoknak Krisztus, aki a világba küldi.

Rembrandt van Rijn műve, 1665, igen valószínű, hogy ez egy Comeniusról készült festmény

„Centrum securitatis” c. írásában Istent a mindenség központjaként mutatja be. Mivel az ember eltávolodott e középponttól, belépett a világba a rendtelenség és a labirintusszerű zűrzavar. Az üdvösség visszatérés e középponthoz. A mindenséget Isten tartja fenn, aki részeit egymáshoz rendelte. Az ember veszte az autonómiára törekvése. – Mint kiliaszta, Comenius abban a reményben élt, hogy a sokfajta vallást és felekezetet – a világ labirintusából kivezetve és az egy szükségesre találva – egyesítheti egyetlen paradicsomi békeegyházban. A vallások közösségéből csak a katolikus egyházat rekesztette ki. (Később, idős korában már nem volt ilyen szigorú.) A beteljesedett panergeszianak, a hozzá vezető utat panszofiának nevezte, s úgy vélte, hogy ezen az úton jó iskolákban, biztonságos módszerrel mindenkit elvezethet Krisztus által az istenhasonlóságra, a bölcsességre, erkölcsösségre és életszentségre. – Comenius látásában a tudás nem hatalom (miként Bacon vélte), hanem az ember fegyverletétele Isten színe előtt; nem a gőg, hanem a bölcsesség eszköze, a dolgok értelmének és összefüggésének őszinte belátása. Bacon mindig sikeres homo politicusával Comenius a homo pansophicust állította szembe: csak az tud igazán foglalkozni a világ dolgaival, aki megtagadta a világot, azaz képes annak a földtől való távolságnak megszerzésére, mely Isten munkatársa számára a dolgok megfelelő áttekintéséhez szükséges. – Ezen az alapon beszélt Comenius

számos írásában az egyház és a társadalom belső megújulásáról. Javasolta 3 nemzetek fölötti testület létrehozását: egy világbéke-tanácsot (melynek meg kell akadályoznia a háborúkat), a bölcsek akadémiáját (melynek a nevelésről az egész világon gondoskodnia kell, elsőrendű feladata a népek nyelvének ápolása, a kultúrnyelvek terjesztése és egy nemzetközi nyelv kialakítása) és egy világegyház-tanácsot. Pedagógiai meglátásait csak teológiai összefüggésükből kiszakítva lehetett beágyazni az újkori, szubjektív, gyermekközpontú pedagógiába. Comenius pedagógiájának központja ugyanis nem a gyermek, hanem Isten, akihez el akarja vezetni a gyermeket.

Pedagógiájának alapmeggyőződése: **Si Christum scis, satis es, si cetera nescis.** (Ha Krisztust ismered, elég, ha mást nem is ismersz.) Jelszava: Omnia sponte fluant, absit violentia rebus. (Önként történjék minden, távol legyen a dologtól az erőszak.) Az iskolát officina humanitatis, 'az emberiség műhelyének' tekintette, az arany szabály számára: a lehető legtöbbet a gondolkodás tárgyává tenni. Comenius nem tanította, hogy az ember a nevelés által meg tudja változtatni a világ állapotát, mert az ember és a világ helyreállítása Isten műve, s a nevelésben is a tulajdonképpeni erő Istené, nem az emberé.

Az embernek azonban a maga feladatait elvégezve, együtt kell működnie Istennel.

A nevelés célja az ember elvesztett istenképűségének helyreállítása. A tanítónak azért kell fáradoznia, hogy az emberek megtanulják, hogyan kell megismerni az igazságot, akarni a jót és tenni a szükséges dolgokat (Pampaedia). /Forrás: https://www.patakcollege.hu/?page_id=370/

Comeniusnak a pestis sok bánatot okozott...

A családi ház melegét nem élvezhette sokáig, az akkor dühöngő pestisjárvány miatt 1602 és 1604 között elvesztette a szüleit és a nővéreit. Első feleségét és két gyermeküket is a 'háború hiénája', a pestis vitte el 1622-ben. Háza hamuvá lett, könyveit, kéziratait tűzre hányták a zsarnok zsoldosok. Ekkor könyvet írt „Az árvaságról” amelyben azzal a kérdéssel foglalkozik, „hogyan vajon mi indíthatja Istent arra, hogy az embertől kedveseit könyörtelenül elszedi. A felelete az, hogy Isten ez úton olykor halandóságunkra akar figyelmeztetni; olykor megfoszt örömeinktől, mert nem tudtuk azt kellőleg megbecsülni; olykor, mert kedveseinket jobban szerettük, mint Istent; olykor, hogy próbára tegye az embert, vajon mit tesz majd, ha Isten az ő szívébe markol; olykor, hogy abban mintegy igazságos ítéletét jelképezze... Azt mondja később, hogy az így elárvultak vesztesége kétféle: látható és láthatatlan. Látható, ha testi kedveseinket veszítjük el. Láthatat-

lan, ha Istent. S a legszomorúbb eset éppen az, amikor Istent veszítjük fel. – Mert evvel aztán mindenünk elveszett, minden béke, áldás, reménység és vigasztalás, sőt maga az örök élet is...” /Forrás: **Világ útvesztője és a szív paradicsoma. Koménus Ámos János után magyar nyelvre átdolgozta és kiadja Stromp László theol. akad. ny. r. tanár Pozsonyban. Pozsony, 1905, p. 215-216//**

Amsterdamban szellemi központ jött létre Coménus körül, és a Hollandiában vagy Angliában tanuló magyarországi és erdélyi diákok is sűrűn felkeresték.

Jászberényi Pál és Bethlen Miklós a tudatosan tervezett amsterdami utazásuk alkalmával kereste fel a világhíres tanítómestert, aki ezt írta a Jászberényi Pál emlékkönyvébe: „Senilis manus fatigati malis (tota-m- aetatem) — I. A. Comenii Moravi — Amsterdami”. Találkozásuk 1661-ben történt. Herepei János történész arra a következtetésre jutott, hogy **Bethlen Pál** is tiszteletét tette Comeniusnál.

Körmendi S. Péter későbbi tiszántúli ref. püspök, 1662. szept. 9-én látogatta meg Comenist Amsterdamban.

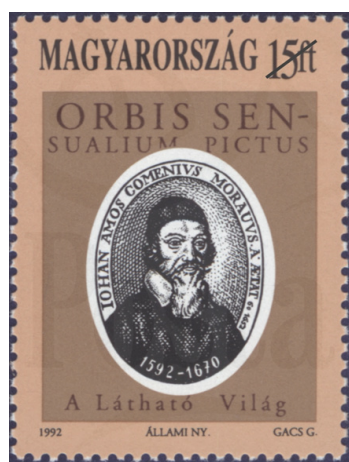
Nadányi János, aki Utrechtben, Franekerában és Leidenben tanult 1656 és 1662 között. Nadányi albumába Coménus már 1657-ben beírta a nevét. Nadányinak, édesapja megbízásából, **Enyedi R. Gáspár volt** a tanulmányúti kísérője. Amsterdamban könyvet adott ki 1663-ban és többször is felkereste az idős tudóst, aki megajándékozott a Magyarország történelméről írott művével. Nadányi azt írja, hogy a magyar nyelv rokonságban van a török nyelvvel, amit „a mindkét nyelvet ismerő könnyen észrevesz”.

Mezőlaki P. János, hollandiai és angliai peregrinus,

volt komáromi rector 1667 tavaszán tette tiszteletét a Comenius házában. Albumába írott sorok fordítása:” Mikor eljön az Emberfia, azt véled, hűséget talál a földön? Mely megfelel Philo ezen mondásának: Isten a szabadulás óráját többnyire elhalasztja a kétségbeesés órájáig. — Isten órája tehát a mi óránk lesz! — így fejezi ki saját és elődeinek közös óhaját öreg kezével J. A. Comenius. 1667. máj. 26.” Mezőlaki sohasem ért haza, valószínű hogy Angliában húnyt el.

Sárpataki N. Mihály, Szathmárnémethi Mihály és Tatai Sámuel 1667 szept. 8-án keresi fel Coméniust, aki a hazatérő sárospataki diákok számára egy kis emlékfüzetet állított össze, életre szóló atyai tanácsokkal, feladatokkal és műveinek a továbbításával. A „Memoriále” szövege magyarul: „Emlékeztető, mely adatott Sz. Németi Mihály, Tatai Sámuel és S. Pataki Mihály uraknak, akik hazájukba készülnek visszatérni. Amszterdamban, 1667. szept. 8. - 1. Pártfogójukat, Istent, tartsák mindig szemük előtt és — az angyalok segítségével bízva — mindenütt könyörögjenek hozzá. — 2. Minden barátunkat és ismerősünket, akihez csak eljutnak, üdvözlőjk, itteni helyzetünkről értesítsék őket, és kegyes imáikba ajánljanak bennünket. — 3. Nevezetesen Zsolnán Ladovirus tisztelendő lelkész úrnak adják át saját kezébe a megcímzett csomagot. Ő tartson meg magának egy példányt a Lux e Tenebrisből! (a világ fejeihez írt külön ajánlásokkal), a többi pedig, ismét becsomagolva, küldje Puchovba Június Sámuel úrnak, hogy ossza szét, ő már tudni fogja, kiknek. — 4. Eperjesen pedig Curjani tisztelendő úrnak adjanak át ugyanazon írásokból 1 — 1 példányt Keczer nagyságos úr használatára, tiszteletteljes üdvözléteimmel és jókívánságaimmal együtt. — 5. Ugyancsak Sartorius tisztelendő úrnak is adjanak át egy-egy példányt az Angelus Pacisból és a prófétai kötetekből a külön ajánlással. — 6. Hasonlóképpen ugyanezekből a munkákból juttassanak doktor Tophaeus, Tsegledi, Körmendi és Eszéki stb. kedves tisztelendő uraknak. — 7. Mentse ki engem, hogy nem írok levelet az öregkor nehézségei és minden időt (amennyiben időm még marad) elrabló foglalatosságaim miatt, (hogy melyek ezek, kitűnik az Angelus Pacis 47. 48. fejezetéből), mely munka elvégzésére nem hiányoznak buzdító és üdvözlő pártfogóim, de alázattal kérem, hogy ne hiányozzanak olyan nagy, jámbor, szent férfiak sem, akik az Isten segítségét kérik számomra.

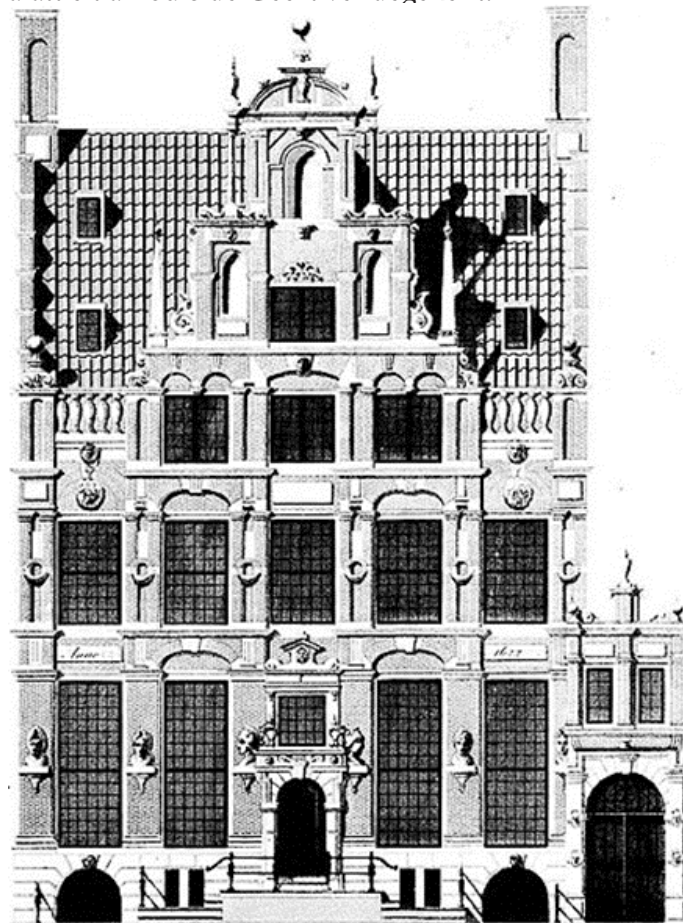
— 8. Mutassák fel ezt a kis írásomat, hogy mindez tőlem származik és elgondolásom szerint történik; ezzel egyben vállalt megbízatásuknak is eleget tesznek. — 9. És mivel úgy tervezik, hogy Hamburgban

csatlakozik hozzájuk Kabai úr és Liskai úr, úgy őket is üdvözlöm, nekik is adjanak ugyanezekből a könyvekből és közöljék velük mindezt. — 10. Végül mindannyiukat kérem, hogy ne feledkezzenek meg szegény hittestvéreimről és járjanak közbe értük. Őket az Úr kegyelmébe ajánlva. Kelt mint fent, J. A. Comenius, öreg kezével.”

A sor nem teljes, Herepei János és Vizkelety András kutatásai is azt sugallják, hogy az emlékeztetőben szereplő személyek a hollandiai peregrinációjuk idején valamennyien tisztelő látogatásukat tették a tudós egyházatya és volt sárospataki professzor amszterdami otthonában. Bujtás László kutatása az amszterdami református egyház korabeli magyar segélyezetteiről tovább bővíti a Comenius lehetséges látogatóinak a körét.

Comenius egykori amszterdami lakhelyei

A legismertebb a hat fejjel ékesített ház. Eleinte itt, a Keizersgracht 123 alatt élt a Louis de Geert vendégeként.

Keizersgracht 123: Huis met de Hoofden

Később vezetője lett egy kis cseh nyomdának, könyvek kiadásával foglalkozott a Prinsengracht 415. szám alatti műhelyben. (Ez lenne a gazdag Smit özvegyasszony háza, az Elandstraat-tal szemben, amelynek a neve: „De diamanten roos.” („A gyémánt rózsza”)

Feljegyezték, hogy 1662-ben rendkívüli tagjának fogadta el a nyomdászok céhe. Utolsó ismert címe az

Egelantiersgracht 62 sz. alatt volt az úgynevezett „Fehér Bárány” házában, ott hunyt el 1670 nov. 15-én.

Tény, hogy haramadik feleségével (Johanna Gajus) és gyermekeivel a 14 évig tartó amszterdami tartózkodásuk idején, a táogatások ellenére is szegénységben éltek.

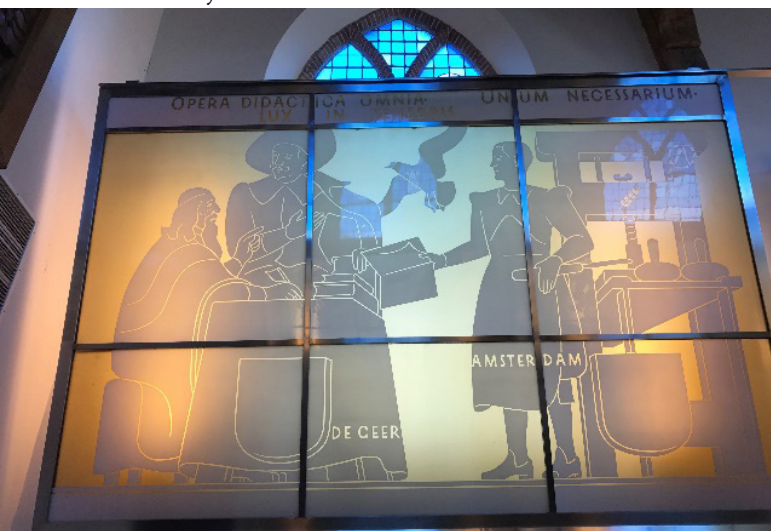

Comenius nyughelye Naarden wallon templomában

A hollandiai magyar nyelvű útikönyvek írói vagy nem jártak a helyszínen, vagy ellenőrizetlenül vettek át olyan adatokat, miszerint Comenius „szoros kapcsolatban állott a várossal” (Hollandia, 1993, p.136) vagy egyenesen olyat, hogy „Naardenben töltötte életének egy részét - és itt is halt meg” (Amszterdam, 1978, p.272.).

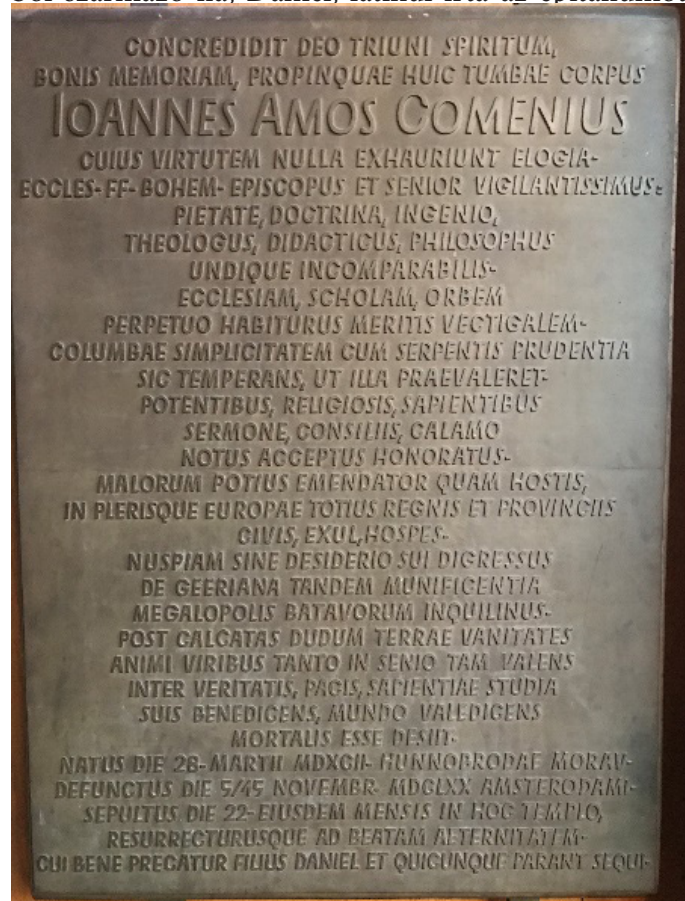
A kutatások mai szintjén még nem lehet kijelenteni, hogy az 1670 nov. 15-én elhunyt Comeniust miért éppen az erőd-városba temették (pártfogói, De Geer és a fia, az ország tehetősebb hadiiparosai és kereskedői voltak), de az, hogy az előzőtt franciák, vagyis a wallonok templomába temették, jelképesen is értelmezhető, mert ez is utal ennek az örökösen menekülő egyházi embernek az életére.

Londoni tartózkodási idején Comenius például az ottani Johannes a Lasco féle holland menekült egyháznak volt a tagja. Olyat is hallani, hogy Amszterdamhoz viszonyítva a naardeni volt az olcsóbbik temetkezési megoldás, de ezt a véleményt mi véletlenül sem osztjuk.

Jaroslav Benda alkotása: De Geer átveszi a Didactica Magna példányát – „Sárospatak” felírat

Comenius a vallon gyülekezethez tartozó De Geer család körében megismerte a naardeni wallon egyházközség Jean Louis Grouwels nevű lelkészét, aki az ide menekült waldens híveket is pásztorolta. Atyafiságos viszonyba kerültek, és Comenius még életében kifejezte, hogy ott szeretne nyugodni, tehát oda is temették 1670 nov. 22-én. Harmadik házasságából származó fia, Dániel, latinul írta az epitafiumot.

A sírvers magyar fordítása az alábbiakban olvasható.

„Jan Amos Comenius lelkét a háromegy Istennek adta, hagyatékát mindazoknak, akik törekednek a jóra, testét ennek a sírnak. Kiválóságára nem lehet szavakat találni. A Cseh Testvéreknek püspöke és éber presbitere volt: kegyessége, műveltsége és bölcsessége biztosítja azt, hogy mindig emlékezni fognak rá, mint teológusra, pedagógusra és filzofusra. Egyházak, iskolák és az egész világ mindig is hálával tartózik neki erényeiért. Úgy tudta egyesíteni a galamb szelídségét a kígyó óvatosságával, hogy a szelídség győzedelmeskedett. Szavai, tanácsai és írásai ismertté tették őt uralkodók, egyházi vezetők és tudósok előtt, akik mind elismerték és tisztelték őt. Inkább szerette kijavítani a rosszat, mint támadni azt. Európa sok országában és régiójában volt állampolgár, számkivetett vagy vendég, bár soha nem ment sehová, csak ahová kifejezetten hívták. Végül is Hollandia fővárosában telepedett le a nagylelkű De Geer család kérésére. Öreg korában, régóta megvetve a világ hiábavalóságát, és még mindig haracolva lelke erejével az igazságért, békéért s böl-

cességért, megáldotta népét, és elbúcsúzott a világtól és e mulandó élettől. Uhersky Brodban, Moraviában született 1592. március 28-án, és Amszterdamban halt meg 1670 november 15-én. Eltemették ugyanannak a hónapnak 22. napján itt, ebben a templomban, ahol várja a feltámadást az örök életre. Áldja az ő fia Dániel és azok, akik követik őt.” (Bibliotheca Comeniana XVII, p.93-94.)

Comenius nyughelyének a kapcsán még szükséges elmondanunk, hogy a régi kolostor megmaradt kápolnáját 1651-től a wallon gyülekezet kapta használatra és ők közösséget ápoltak a Cseh Testvérek Egyházával. Jó 150 év múlva a lutheránusok használták ezt a kápolnát, aztán a francia megszállástól kezdve kaszárnynak használták és teljesen feledésbe merült 1871-ig, hogy az épületben található a Comenius nyughelye. Az 1925-ös feltárást követően a csehszlovák állam évi egy guldenes összegért örökbe bérbe vehette az épületet. Alaposan restaurálták és a nevezetes Jaroslav Benda és más szabadkőműves képzőművészek alkotásaival díszítve avatták fel a mauzoleumot 1935 márc. 28-án. *A sírhely terét lezáró bronzból készült kerítés és annak kapuja magyar történeti képeket, Lórántffy Zsuzsanna fejedelemasszonynak és fiának, Rákóczi Zsigmondnak a miniatűr domborműveit is tartalmazza.*

Jaroslav Horejc műve

A Comenius balján látható személyről azt gondolhatnánk, hogy az egy vándordiak, de arcára, korára és öltözkéire nézve inkább Comeniust látjuk benne a világ vándoraként, annál is inkább, mert a leváló talpú cipője alatt la Sárospatakra érkező 1650-es évszám látható.

Hermán Mostert Dániel Ottó felvételei, 2017

Naarden 'De Grote of Sint-Vituskerk' terén áll a csehszlovák kormány 1957-es ajándéka

/Az arányok érzékeltetésének a céljával láttatjuk a mellékelt fényképeket, továbbá azzal az ajánlással, hogy bővüljön és váljon ismertté a hollandiai magyar jellegű művészettörténeti zarándokhelyek sora./

Írta és összeállította: Hermán M. János

Rákóczi Zsigmond és az édesanyja

“Világ és lélek szerént való fejedelmi nő”: Lórántffy Zsuzsanna Hermán M. János ünnepi beszéde Nagyváradon, 2015 május 31-én

Hős nagymama, Lórántffy Zsuzsanna, 1600 körül, valószínűleg 1602-ben született Ónodon, és 1660. április 18-án hunyt el Sárospatakon.

Ismeretes, hogy a korán árvaságra jutó leány 1616. április 18-án, 16 évesen lett a 23 éves borsodi főispán, ónodi kapitány, Rákóczi György felesége, akivel 32 évig boldog házasságban éltek. Az ifjú házaspár rövid szerencsi tartózkodás után költöztek Sárospatakra. Ettől kezdve, a nagymama haláláig tartó időszak volt Sárospataknak és a Sárospataki Kollégiumnak a fénykora. Új iskolai szabályzatot alkottak 1621-ben, s benne századokra előremutató gondolattal ezt teszik kötelességévé az igazgatónak: az intézetbe minden nemes és nem nemes ifjú felvétessék, aki a rektornál jelentkezik. A szabályzat kiterjedt az iskola belső életének minden mozzanatára. A tudományos fejlődés előremozdítására a kollégiumot igyekeztek könyvekkel is ellátni. Családi könyvtáruk is az iskolára hagyták, ezzel akkor egy csapásra a sárospataki iskolai könyvtár az ország legnagyobb gyűjteményévé lett.

Bethlen Gábor halála után Rákóczi György lett Erdélyország fejedelme 1630 és 1648 között, és ebben az időszakban a családja is Erdély hajdani fővárosába, Gyulafehérvárra költözött. Az élet úgy hozta, hogy férje hadi távollétei miatt Zsuzsanna asszonynak kellett kormányoznia a roppant uradalmakat, ő intézkedett vetésről, aratásról, szüretéről. Háború idején lőport készített, ágyúkat öntet, hadakat szerel fel, katonaságot fogad, és küldi a fejedelem után. A kapcsolatot sűrű levelezéssel tartják. Leveleikben elsősorban az ország és a birtokok ügyeiről írnak. De ugyanezekből a levelekből azt is megtudjuk, hogy egymás iránti szeretetük, megbecsülésük az idők folyamán nem csökkent.

Vegyük a fejedelem 1633. október 30-án, Kövár erődítményében kelt levelét. (Szászul Repe, románul Rupea,) Innen írja a fejedelem: “Az Úristennek áldásából, édesem, ma 11 órakor ide tűrhető egészségben érkeztem. Ez oly hely, valaki erdélyi fejedelem, úgy őrizze, mint egyik szemét. [Nagy]Váradon kívül ennek Erdélyben mássa nincsen erősségére. Jóság is annyi volna, ha zálogban nem volna, élélhetne egy úr belőle, mert csak zálogban is ötvenhat falu. Bizony elválnék eddig Erdélynek s még Magyarországnak is dolga, míg ezt megvennék. Derék erősség. Innét okvetlen szerdán megindulok, adja Úristen, édesem, szent fiáért lássuk egymást jó egészségben. Ím vagy 12 narancsot és 7 citromot küldtem, adja Isten egészséggel elköltenetek, édesem. A narancshajat megtartsd. Datum Kövár 30. die Octobris Anno 1633. A te szerelmes urad, R. György”

Milyen szívyszerinti fogalmazásban írja majd róla a férje az 1648-ban kelt végrendeletében: „Bizonyoságot teszek Isten és az ő szent angyalai előtt, hogy náladnál szebbet, okosabbat és akármi dicséretre méltóbb személyt nem láttam.” Ma még úgy tudjuk,

hogy egyetlenegy festmény sem maradt fenn róla, és valójában úgy vésődik az alakja az emlékezetünkbe, ahogyan Egyházunk indítására áldott emlékü **Gergely István** képzőművész bronzba öntötte 1996-ban, különleges formaérzéssel és végsőkéig letisztultan. Vagy ahogyan Tompa Mihály megénekelte az ódájában. A költő-lelkész, egykori pataki diák, 1860-ban személyesen szavalta el versét többezres hallgatóság előtt Sárospatakon. Akkor egy ország mozdult meg az emlékezésre, a hála megbizonyítására a fejedelemasszony halálának 300-ik évfordulóján:

„Fejedelmi nő, az volt bizonynal

Világ szerént, lélek szerént;

Több díszet nem nyert bársony-bíborral,

De ő hintett ezekre fényt.

Korát előzte, mint az égen

A tündérhajnal a napot,

Hogy akkor is ragyogjon, éljen,

Mikor a nap lenyugodott.”

Hollandiában is van emléke a fejedelemasszonynak. Naarden hajdani vallon templomában temették el az 1670 november 15-én elhunyt Coméniust.

A síremlékéhez vezető fémkapú hatodik táblaképén Coménius látható: bal keze felől egy magyar ? vándor, jobbán Rákóczi Zsigmond és Lórántffy Zsuzsanna.

A Rákóczi fejedelmi házaspár minden idők magyar reformátusai között az egyik legvonzóbb példaként áll az utókor előtt. Ami követésre méltóvá teszi és példává emeli őket: - istenfélő keresztyén családi életük, - egyházukért folytatott áldozatos hitük és – magyarságukért folytatott töretlen küzdelmük. Vajon megérjük, hogy igazság tétessék és férjének is itt álljon a szobra Nagyváradon? Férje halála után, 1648-ban fiával, Zsigmonddal együtt Erdélyből Sárospatakra költözött, erre az időre esik a kollégium virágkora. Hazai és külföldi neves professzorokat (1650-ben Comenist) hívott meg a kollégiumba, amelyet a református egyházi és pedagógiai megújulási törekvések központjává épített ki. Pártolta és segítette a puritánokat, akik a protestáns egyházi ortodoxia irányzatával szemben a híveknek az egyházi kormányzatba, a presbitériumba és a zsinatba történő bevonását sürgették. **Művelődéspolitikájának egyik sikeres megvalósítása az volt, hogy 1651-ben nyomdát alapított Sárospatakon.**

Bibliaolvasó nagyasszony volt. „Ez előtt való két esztendővel kezdettem volt először ezt a Bibliát és az Újtestamentumot negyedikszor, és végeztem el ma, 13. martius Anno 1638. Kiért az én Istenemnek legyen áldott nagy neve, és ismét ma kezdettem el az Újtestamentumot, és egész életemet ez mellé kötelezem, és kérem az én Istenemet, segélykezze, az jót bennem vigye véghez.” Egyetlen vallásos tárgyú művében (Moses és a Prophaeták, 1641) kommentárokat közölt Bibliából vett idézetekhez. /A könyve körül kialakult polémikus iratok, úgy a katolikust, mint a reformátust, férje, a fejedelem, méltatlannak ítélte, ezért elkoboztatta a csúfolkodó iratokat. (Nova Transylvanica és Tálío). Lorántffy Zsuzsanna egyetlen kérdésben ellenkezett az urával: támogatta a presbiteriánus, puritánus lelkészeket. Környezetéből a magyar puritánok közül három nagy alak emelkedik ki: Medgyesi Pál, Tolnai Dali János és Apáczai Csere János. Medgyesi Pál a fejedelem halála után az özvegy udvari lelkésze lett, Apáczai pedig Lorántffy Zsuzsannának köszönheti, hogy miután II. Rákóczi György alatt Gyulafehérvárról elmozdították, Kolozsváron lehetett tanár. Aggodalommal töltötte el fiának az az 1657-es hadi kezdeményezése, hogy elfoglalja lengyel trónt, ami végzetes vállalkozásnak bizonyult. Hatalmas birtokai jövedelméből bőségesen támogatta a református egyházat, különösen annak iskoláit. Így a pataki mellett a gyulafehérvári főiskolát, a váradi és debreceni református kollégiumot, valamint Apáczai Csere János kolozsvári Farkas utcai iskoláját is, sőt 1657-ben román nyelvű iskolát alapított Fogarason, román nyelvű tankönyveket adott ki „Isten dicsőségére és az oláh nemzetnek épületekre”. Fejedelmi otthonában előkelő családok lányait gyűjtötte össze, és tanította őket a háztartásnak sok figyelemmel és ismerettel járó vezetésére. Mivel a lányok akkor nem járhattak iskolába, nem csak a sütés-főzésre oktatta őket, hanem a gyógynövények ismeretére, gyógyszerkészítésre, varrásra, hímzésre, betűvetésre. Művészi hímzések kerültek ki a kezük

alól¹, melyet legtöbbször valamelyik egyház kapott. A színes történetek közül egy máig fontos "felfedezésre" hívjuk fel a figyelmet. **A tokaji aszú megszületésének krónikája** szerint Lorántffy Zsuzsanna udvari papja² az akkori hadi események miatt a szüretet novemberig késleltette. A szőlők emiatt megtöppedtek, összeaszalódtak, így a borok édesebbek, tüzeesebbek lettek... Ünnepi megemlékezésünket a testamentumából vett idézettel zárjuk, mely egyfelől forrása annak a szent erőnek, amely nemes tettekre ösztönözte, másrészt pedig foglalatja a feltámadásba vetett keresztyén hitének: „Legelsőben is adok nagy hálákat az mindennek szabadoson uralkodó szent Istennek, hogy engemet az ő nagy és véghetetlen kegyelméből, az ő személyének hasonlatosságára teremtvén, keresztyén szülék által ez világra adott, és gyermekségemtől fogvást minden én érdemem, kívül lelki és testi javaival meglátogatott, és ilyen szép élemedett időre juttatván, minden nyavalyáimban és háborúságimban kegyelmesen gondomat viselte, sűrű szomorúságimban vigasztalóm volt s legfőképpen pedig, hogy az ő ismeretire vezérlett, az ő szent Fiának, az Úr Jézus Krisztusnak halála érdeméért az ő Anyaszentegyházában és választó serege között számlált, és az örök életben örökösített: mely kegyelmes Uramnak, Istenemnek, ki az ő szent Fiával és vigasztaló Szentlélekkel egy bizony örök Isten, kezében ajánlom lelkemet, hogy az jövő feltámadáskor testemmel egyesülvén, melyet igaz hittel és erős reménységgel várok, ő szent fölségét színről színre láthassam és az megboldogult szentekkel az örök dicsőségben végnélkül magasztalhattassam.” Lorántffy Zsuzsanna elsősorban az Édesanyák, az országos gondokat felvállaló Nagyasszonyok példaképe. Felbecsülhetetlen értékű életműve pedig, régóta önálló életre kelve, mindenféle határok fölött hirdeti a fejedelemasszony örökérvényű nagyságát.

Gergely István műve, Nagyvárad, Új Ezredév

Dr. Tóth Miklós: Helyünk a világban a 21. században és azután (Egy hosszabb tanulmány részlete) Ahhoz, hogy a jövő stratégiánkat meg tudjuk jelölni, a geopolitikai helyzetünkkel kell tisztában lennünk. Magyarország –azaz a Kárpátmedence -Közép-Európa. Nem Közép-Európában van, hanem maga Közép-Európa. Egy pillantás a térképre -különösképpen egy úrhajóból készült Európa-vagy Eurázsia-fotó-térképre –világosan megmondja, hogy ez a valóság. Ott ütközik egymásra Kelet és Nyugat, Észak és Dél. Egy nemzet az egzisztenciális veszélyben és fenyegetettségben áll elő és ötvöződik össze: a közös sorsban. A magyarság esetében ez napnál világosabb. Magyarország nem volt képes egy általa vezetett közép-európai hatalmi koncentrációt létrehozni és fenntartani. Ebben ellene működött többek közt a sztyeppék törvényszerűsége, amely számunkra mint a 'Szent Istváni Állameszmé' maradt fenn. Ennek a lényege az, hogy egy állami egészben a népek különbözősége megmarad. Törzsek összjátéka egy-egy hatalmi egész. Ha az összetartó erő –rendszerint egy vezető személy illetve egy vezető család –elesik, szétesik az állami egész. Nos nálunk ezt az Árpád-ház biztosította az ország földrajzi egységével kombinálva a Kárpátok koszorújában, a körülöttünk élő népektől eltérő nyelvi egységünk, kultúránk és habitusunk fenntartásával, de mindenkinek meghagyva a maga társadalmi és kulturális világát.

1 Lásd Lorántffy Zsuzsanna úríhimzéses brókátterítőjét Erdély és Lorántffy címerrel. In: Erdély története II. Szerk: Makkai László - Mócsy András - Szász Zoltán. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1986, 29. színes kép.

2 Sepsy (másképpen: Szepsi) Laczkó Máté volt az, aki a nagyasszony birtokán a szőlőtermelést irányította.

A magyar mindmáig nem akarja szellemileg leigázni más népek, más kultúrák, más vallások gyermekeit. Ez a gondolat tőlünk idegen. A magyart nem érdekli a másik ember nemzeti és vallási hovatartozása. Ezzel alapján térünk el az indogermán és a sémita népektől, amelyek a maguk nemzeti és vallási jellegét, nyelvét, kultúráját rá kívánják erőszakolni más népekre. Ezt mi nem értjük. Nézzük csak meg, hogyan állt elő Franciaország, Németország, Oroszország egy-egy nép nyelvi bázisa és vallási, gazdasági s kulturális elemekkel kiépített hatalmi rendszerének a kiépítése által. A kultúra, a nyelv, a vallás, a mítosz nemzetépítő, hatalmat teremtő erő. Ezt mi nem alkalmaztuk ily módon s ezáltal építettük ki Trianon alapjait. Mert velünk szemben a francia felvilágosodás óta elvakult sovinizmussal azok a népek álltak és állnak, amelyeket (a szlovákok és a horvátok kivételével) mi hoztunk be a saját országunkba s dédelgettünk a keblünkön a 'Szent Istváni Állemeszme' alapján ősmagyar, meszsze a honfoglalás előtti koncepciójában.

Magyarországon a hivatalos nyelv 1842-ig a latin volt, egy holt nyelv, csak az egyház, a középiskolát (és külföldi egyetemeket) végzett értelmiségiek és esetleg a nemességnek a megyei vagy országos politikában résztvevő tagjai értettek és beszéltek, de amelyet a 'nép', a magyar nép nem értett. Mi tehát kiépítettünk magától értetődően egy kicsi 'Európai Uniót' a Kárpátmedencében. Mi nem kényszerítettük rá a magyar nyelvet a nemzetiségeinkre. Ezt tettük önmagunkhoz való hűségben. Utólag, visszatekintve ez hiba volt. Nekünk is a magyart kellett volna használnunk mindig, mindenütt. A francia, a német, az angol ezt már a középkorban megtette. Mi nem, mert a 14. században megjelent határunkon a török s attól kezdve mi csak a török ellen harcoltunk, míg a magunk nemzeti léte megmerevedett. Szekfű Gyula mondja ismételtén, hogy bennünket a török idő tört meg. Hozzá kell tennünk: a török és a Habsburg idő. A magyar nem gyűlölködő, sem nem másokat leigázó nép. Ez nem a sztyeppe életszabálya, mert ott a meghódoló nép egyenrangúként tekintik. Mi pedig a sztyeppe népe vagyunk. A magyar szüntelen magával és másokkal folytatott viaskodásán keresztül csak egy célt akar elérni: egy tisztességes, mindenki számára elfogadható, két lábbal a földön járó, a mindennapi életben megvalósítható, reális belső egyensúlyt. Mindezt egy alkotmányos rendben. Ezt nevezzük az ország alkotmányos egészében 'Szent Korona Tan'-nak. Ebben benne van a demokrácia rendszere minden korszak társadalmi állapota szerint. Mi vagyunk az Európai kontinens első alkotmányos, azaz mai szóval demokratikus nemzete, amint az kitűnik az Aranybullából, 1222-ből, amely alkotmányosságunk sarokköve éppen úgy mint az angoloké a Magna Carta hét (!) évvel előbből, 1215-ből. Alkotmányos, mai szóval demokratikus nemzet vagyunk a lelkünk mélyéig a középkortól. Hagyjuk magunknak bebeszélni, hogy ez nem így van, pedig ez így van. Ezt a rendszert az

egész ország beleegyezése hordozta. A.J.P. Taylor, a közép-európai történelem egyik legjobb angol ismerője mondja, hogy a 19. század elején a magyar országgyűlés tagjait többen küldték a parlamentbe mint Angliában. A magyar alkotmány és az azt biztosító magyar nemesség (amely más módon volt megszervezve mint a nyugat-európai) nélkül ma nem is léteznénk. Az őrzött meg bennünket minden Habsburg elnyomás közepette. Magyarország különböző eredetű népek egymást tiszteletben tartó alkotmányos állama. Ez az ezerszázéves magyar állam alapállása, ez a magyarság alkotmányos gondolkodásának az ősi kulcsa, mai szóval a 'kódja'. Ez a mi belső szellemi alaptörvényünk. Európai Unió, ha tetszik, mielőtt valaha valaki is erre gondolt volna, 'avant la lettre'. Jó meggondolni, hogy az EU keleti határa a nyugati keresztyénség keleti határa. Az pedig mi vagyunk a lengyelekkel és a balti államokkal. Ez Európa egyik alapténye. A jelenlegi központilag megszervezett támadások Magyarország ellen, a franciák és angolok által Versaillesban, Trianonban tudatosan létrehozott magyar kisebbségek kiszolgáltatottsága a környező államokban, az azokat érő folytonos támadások s az a tény, hogy e téren soha senki mellénk nem áll, sőt inkább még egyet belénk rúg, világosan megmutatja, hogy mi csak az Úristenre és magunkra számíthatunk. Senki másra. Nekünk szellemileg minden bennünket eltörölni akaró szenny fölé kell emelkednünk és onnét tekinteni le arra a világra, amelyben élünk. Ez a sorsunk, fennsleges sors, nehéz sors, de sorsát mindenkinek vállalnia kell. Ezen helyzetben fel kell tennünk magunknak a kérdést: hogyan tovább? A tények azt mondják, hogy nekünk egyidejűleg a Kárpátmedencében és azon kívül kell léteznünk. Látjuk is már, hogy az egész világon jelen vagyunk és a jövőben még jobban jelen leszünk. Ez diaspora-helyzet, pontosan úgy, ahogy a keresztyénség beindult azzal a különbséggel, hogy nekünk van a földön egy központi helyünk. Ez pedig a Kárpátmedence. A multtól eltérőleg azonban ez csak a létünk egyik fele. Nekünk jelen kell lennünk tudatosan terjeszkedő lendülettel az egész világ minden országában, mindenekelőtt azokban az országokban, amelyek a világ fejlődését meghatározzák. Azokba a társadalmakba bele kell épülnünk és azokban lényeges szerepet kell betöltenünk. Mindazonáltal sosem szakadni el a bázisunktól, a Kárpátmedencétől, mert anélkül elfúj minket a történelem szele. Itt vagyunk otthon. Ez azonban nem elég. Ha csak önvédelemről van szó, akkor utóvéd-harcot vívunk a lét erőivel. Nem! Az a kérdés, hogy miért vagyunk a világon, mi a feladatunk az emberiség egészében? Mi az evangéliumunk? A kicsiknek nagyban kell gondolkodniuk. A nagyok mindig csak önmagukat látják s másokra nem is tekintenek. Mi, kultúrvilágok közé ékelve mindenkietől eltérő nyelvünkkel, arra vagyunk utalva, hogy minden irányba nézzünk, mindenkinek a világába bele tudjuk magunkat élni –s bele is éljük! –s így valósítsuk meg a magunk nemzeteken keresztül működő, de egyben

nemzetek feletti hálózatát az emberiség egészében, egyidejűleg annak és a magunk javára. Persze ez nagyon idealisztikusnak tűnik. Mégis igaz. Mi magyarok hivatásunknak, sorsrendelésünknek tartottuk azt, amit úgy neveztünk, hogy 'A Nyugat védőbástyája'. Számunkra egy magától értetődő feladat, egy angolnak, franciának vagy hollandnak érthetetlen. Mégis számunkra alapvető életvalóság, identitásunk lényeges része. Mi úgy élünk önmagunkért, hogy másokért (is) élünk. Ez alapvetően keresztyén magatartás. Melyek az erőpontjaink és mit kell magunkban kifejlesztünk? Erőpontunk kétségtelenül az intelligenciánk. A világnak kevés egyeteme van, ahol nincs magyar előadó. Jó matematikusok vagyunk, erősek különösen a természettudományokban. A magyar mérnök, a magyar tanár keresett. Jó managerek vagyunk, a született közvetítők, céltudatos diplomaták, akik rendelkeznek azzal a magyar bájjal, amely emberek között megtöri a jeget. Jelen vagyunk a gazdasági élet minden területén a földgömbön. Ez érdekünk és feladatunk is egyben. A gazdasági, pénzügyi erő az, ami nélkül nincs bázisunk. Mindez viszont kivirulhat egy magyar hálózatból, amely egymásnak adja a labdát, ahogy a labdarúgás területén mondják. Ezt pedig csak akkor lehet kiépíteni, ha megvan az egymás közötti bizalom. Ez pedig csak a szorgalom, találékonyság és mindenekelőtt becsületesség alapján funkcionál. Ne legyintsünk erre oly módon, hogy 'Ugyan kérem, micsoda naivitás!'. Nem, a megbízhatatlanság egy szétszilárdott társadalom jellemzője. Ahhoz, hogy ez megvalósuljon, kell egy vallásos közösségi tudat, szigorú önfegyelmekkel. Ezt én a magyar keresztyénségben látom. Így általánosan, mindazokban, akik a magyar keresztyénséghez tartozónak tudják magukat.

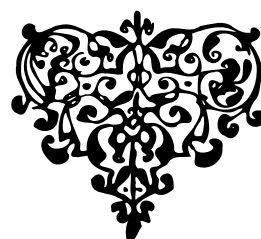

Szvák Anna alkotása

Akiket lelkesít az a tudat, hogy a magyarság egy egyedülálló, egymás között szigorú erkölcsi rendet képező egész, amelynek tagjai egymásra számítanak és egymásra számíthatnak. Akik a 'kiművelt emberfő' alap gondolata szerint nevelik gyermekeiket és nevelik szüntelenül önmagukat. Nem lévén soha megelégedve önmagukkal. Tudván, hogy feladatuk mindenben a csúcsra jutni és továbbmenni. Mindenütt, minden

társadalomban, de a saját magyar keresztyén összetartozásuk és küldetésünk összetartó tudatában. Lojálisan azokhoz a társadalmakhoz, amelyben vagyunk, lojálisak a magunk magyar világához, mindez a keresztyén erkölcs értelmében. Amit tehát itt mondunk, az egy kettős felelőség, de abból a magyar keresztyén alapállásból, amelyet itt megjelöltünk. Ez mindenekelőtt kemény követelményeket támaszt önmagunkkal szemben. Vállaljuk ezt, mert ez visz bennünket előre s mert ebben a küzdelemben –mert ez küzdelem, mindenekelőtt önmagunkkal –önmagunkat bontakoztatjuk ki. A világon mindenütt. Mert mi mindenütt ott-hon vagyunk. A mi hazánk a földgömb, de csak akkor, ha a Kárpátmedencét mint bázisunkat megőrizzzük és kiépítjük, és ezt a magyar keresztyén küldetést a szívünkbe írva hordozzuk minden generációban. Az árral szemben úszva mint a pisztráng.

Mindez azonban a mi különleges helyzetünkben másképpen értelmezendő a kárpátmedencei utódállamokban egyrészt és a nagy világszórványban másrészt. E két területen merőben más-más stratégiát kell követnünk. Mind a két esetben érvényes Reményik szava: 'Ne hagyjátok a templomot, A templomot, az iskolát!'. A kényszer-kisebbségi sorsba taszított magyarság számára a jelszó Herczegh Géza, a hágai Nemzetközi Bírószág eddigi egyetlen magyar tagja egyetlen regényének a címe: 'Foggal és körömmel'. Nem csupán ösztönös nemzeti önfenntartásból, hanem azért is, mert ennek az önfenntartásnak van egy általános emberi dimenziója, amely mindent összefog s amelyet mindig szem előtt kell tartanunk. Ez pedig az, hogy a magyarság feladata a krisztusi 'só' szerepét betölteni a világban. Ezzel adunk univerzális, kozmikus –isteni –értelmet annak a nemzetköziségnek, amelyet ma mindenki hirdet s amelyet mi mint a sokszereűség harmóniáját magától értetődően valósítottunk meg a magunk ezer éves történelmében. Botladozva ugyan, de egy stabil vonalvezetéssel, állandó magától értetődő nyílt és reális összecsengésben, amely –amint fentebb mondtuk –a magyarság jellemző vonása. A Kárpátmedence magyarsága és a világszórvány magyarságának a küldetése egy általános emberi szellemi egészet képez. Ennek a megvalósítása a mi feladatunk és kötelességünk: **a küldetésünk**. Ravasz László mondta egyik utolsó püspöki jelentésében a következő szavakat: "Nyugat és Kelet között számunkra egy út van: Fölfelé!" Ez a mi útunk. Mindenütt. *Forrás: Mikes International, XIV. évfolyam, 1. szám, p.16-18*

TRIANON századik évfordulója

Június 4: A Nemzeti Összetartozás Napja

A Magyar Országgyűlés 2010-ben törvény elfogadásával kinyilvánította: „a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, melynek államhatárok feletti összetartozása valóság, s egyúttal a magyarok személyes és közösségi önazonos-

ságának meghatározó eleme”.

Dsida Jenő: Psalmus Hungaricus

https://www.youtube.com/watch?v=A-2oM-DYcbs&list=RDA-2oM-DYcbs&start_radio=1

Was Albert: üzenet haza

<https://www.youtube.com/watch?v=fmNU9Mbke8k>

Juhász Gyula: Trianon

<https://www.youtube.com/watch?v=ELXcsdrlg3oa>

József Attila: Nem, nem, soha

<https://www.youtube.com/watch?v=uw0FiYUGqGw>

Szentegyházi gyermekkórus: Székely himnusz

https://www.youtube.com/watch?v=NMVNG3o-MUio&list=RDNMVNG3oMUio&start_radio=1

Örökké együtt leszünk. <https://pestisracok.hu/ezt-latnia-kell-meghato-videoval-emlekez-nek-meg-trianon-evfordulojarol-video/>

Magyarország csak egy szövetségesre számíthat: a magyarságra!

Zrínyi Miklós (1620-1664) születésének 300. évfordulója nagykanizsai ünnepségén a Pesti Hírlap tudósítása szerint Herczeg Ferenc a következőket jelenti ki: „A költő Zrínyi korában az ország helyzete még reménytelenebb volt, mint ma, mert Magyarország területén akkor nem a diplomácia alkímista lombikjában kifőzött kísérleti államok osztoztak, hanem két oly nagy hatalom, amelyek hatalmi céljainak szolgálatában két vallási gondolat: a katolicizmus és a mohamedánizmus állott. Szent István birodalma akkor sírjában feküdt, csak az optimisták optimis-

tája, Zrínyi, a költő hitt feltámadásában. Nemcsak hitt benne, de óriási vagyona és neve, gazdag élete latba vetésével készítette elő a feltámadást. Kortársai valamely európai koalíciótól várták a szabadulást, ő azonban tudta, hogy Magyarország csak egy szövetségesre számíthat: a magyarságra. [...] Őt nem tudjuk feltámasztani, de fel tudjuk magunkban támasztani hazafias erényeit. És amilyen mértékben ez nekünk sikerül, olyan mértékben fogjuk jóvá tehetni a nagy katasztrófa következményeit.”

Legigazságtalanabb és legkegyetlenebb...!!!

A Pesti Hírlap Beszélő számok címmel elemez. „Gróf Teleki Pál külügyminiszter abban a beszédében, amelyben az entente-nak Magyarország számára szabott békefeltételeit ismertette, azt mondotta, hogy minden békeszerződés közül ez a legigazságtalanabb és legkegyetlenebb. [...] Az alább következő összehasonlító adatok megdöbbentő képét tárják föl annak, hogy Magyarországgal szemben milyen kegyetlenséggel akar elbánni az entente. [...] Németország vesztesége (a népszavazási területekkel együtt) területben 20%, lakosságban 16,6%, a népszavazási területeket nem számítva 11,50%, lakosságban 8,24%. Magyarország vesztesége területben 63,10%, lakosságban 67,77%. Magyarország tehát területben – az arányoknak megfelelőleg – több mint háromszor, lakosságban körülbelül három és félszer akkora veszteséget szenvedne, mint Németország. Az arányokat nem számítva, csak a nyers számadatokat tekintve pedig: Magyarország csaknem kétszer akkora területet veszít, mint a Magyarországnál csaknem kétszer akkora Németország. Németország 10 milliónyi lakosságának elvesztésével szemben áll tíz és fél millió magyar alattvaló elvesztése. Figyelembe kell itt venni, hogy a háború előtti Németország népessége háromszorta volt nagyobb, mint a háború előtti Magyarország.”

A nemzet fel fog virulni ezután is! Teleki Pál a Magyar Országgyűlésben 1910 május 10-én:

„Talán három, meglehetősen egyforma időközökben visszatérő időpont jelzi azon nagy megrázkódtatásokat, amelyekben e nemzet átment és amely megrázkódtatások dacára e nemzet fennmaradt, mert nemzeti életerejére az ezredéven túl is még egyforma épségben és egyforma nemzeti életerőben tartotta fenn. Ez a IX. század, a honfoglalás kora, a XIII. század, a tatárjárás kora, a XVI. század, 1526 és a mai idők. Amint azokat túléltük, át fogjuk élni ezt is.

Amint azok után felvirult a nemzet, fel fog virulni ezután is. [...] a béke, mint Európának áhítozott, régóta várt jövő állapota és a béke mint papír, mint irat, mint szerződés heterogén fogalmakká, sőt mondhatnám mai nap már jóformán ellentétes fogalmakká váltak. [...] A békét princípiumok alapján kötötték, azaz princípiumok alapján fogalmazták a béketervezeteket,

nem a békének, nem az életnek princípiumai alapján, hanem háborús jelszavak alapján, s ezek váltak a béketervezetek princípiumaivá. [...] a magyar béke az összes béke közül a legrosszabb, és hogy a béke az összes nemzetek közül, amelyeket érint, a magyar nemzetre nézve a legkegyetlenebb. [...] Ne lássunk ma pártokat, ne lássunk ma osztályokat, ne lássunk ma különbséget magyar és magyar között abban a tekintetben sem, amint a sors, akár a szívünk más és más részéhez kapcsol az országnak. Azt hiszem, ha arra a módra, ahogy gyűjtések alkalmával azt szokták kérni, hogy mindenki csak egy fillért adjon, minden ember egész Magyarországon a maga önzéséből csak egy fillért vagy mondjuk a mai valuta szerint egy-egy koronát ad, akkor azt hiszem, hogy ezekből a kis önzetlenségekből fel lehet építenünk azt az erőt, amellyel józan megfontolással át fogunk jutni ezen a nehéz időn és ki fogjuk érdemelni utódaink háláját, mert elsősorban ezért dolgozunk. Áldozunk fel minden egyéni ambíciót és el fogunk oda érni!

Gondolatok a román Trianon-nap kapcsán „Ziua Tratatului de la Trianon”

A románságnak joga van ünnepelni december 1-én, június 4-én. A magyaroknak meg joguk van gyászolni. Mindenesetre egyik dolog sem visz előre, csak feltépődnek a régi sérelmek. Viszont vannak furcsaságok Trianon román ünneppé nyilvánításával kapcsolatban.

1. Nem kellene a magyaroktól is elvárni, hogy a románokkal ünnepeljék azt az eseményt, mely Magyarország szétdarabolásához vezetett, és őseink földjén kisebbségbe kerültünk.
2. Egy ország nemzeti ünnepévé általában olyan napot választanak, amely az ország minden polgárának, a kisebbségnek is, így nekünk is ünnep lehet, vagy legalább is nem sértő nekünk, hanem nyugodt szívvel tiszteljük az ország ünnepét.
3. A kis egyesülés, vagyis Havasalföld és Moldova egyesülése, melyre szerényen emlékeznek január 24-én miért szorul háttérbe? Miért fontosabb Erdély a románok számára mint Havasalföld vagy Moldova?
4. Most már december 1 mellett, lesz még egy nap, június 4-én is lehet a magyarok ellen uszítani?
5. 1990-ben, 30 éve lett december 1 nemzeti ünnep Romániában, 1945 óta augusztus 23 volt, előtte pedig május 10 volt a románok nemzeti ünnepe. Vajon hány román tudja, hogy 1877 május 10-én kiáltották ki Románia függetlenségét az Oszmán Birodalomtól? Viszsa lehetett volna térni a függetlenség napjának május

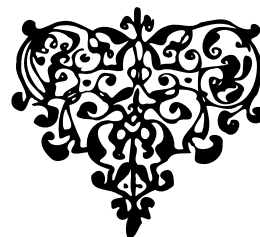
10-én való ünnepléséhez. Ez nem sértő egyetlen kisebbség számára sem.

6. Hogy miért nem tették a román vezetők hivatalos nemzeti ünneppé a függetlenség napját?

Egyértelmű kisebbségi komplexus: 143 év román államiság áll szembe 1124 év magyar államisággal, melyet csak Árpád 896-os honvisszafoglalásától számolunk... (nem megyek vissza Attiláig).

7. Egyszer eljön az az idő, amikor a román, horvát, szász és szlovák atyafiak rájönnek, hogy a Magyar Szent Korona alattvalóiként ők egy európai közép-hatalom védelmét élvezték. Évszázadokon keresztül gyarapodtak, nem magyar elnyomás, hanem magyar védelem alatt... Sok példát lehetne említeni milyen kedvezményeket kaptak a letelepedéshez és azon túl még általában 5 év adómentességet is, a svábok, a szerbek, milyen autonómiát kaptak a szászok stb. míg a saját hazájukban megvonták a hajdúk, a jász-kunok, vagy éppen a székelyek adómentességét... Ezeket a népeket befogadtuk, gyarapodtak, védtük őket. Sokszor velünk együtt védték a hazát, mint pl a ruszinok Rákóczi kurucáiként. Sok befogadott nemzetiségi testvérünk rokonszenvezett a magyarokkal és mellénk állt, pl. az aradi 13 tábornok közül sok az idegen származású, de magyar hőssé váltak. Tisztelet a hősöknek. - Egyesek mellénk álltak, míg mások befogadó hazájukra támadtak. - Mi a hála a hazáért, otthonért, védelemért? „Hányszor támadt tenfiad széphazám kebledre s lettél magzatod miatt magzatod hamvedre...” A legyengített, széttepett magyarság büntetése az, amit ezek a kis népek „jutalmul” kaptak: egy kis nemzeti állam, mely a mindenkori nagyok játékszere. Egy erős Közép-európai királyság védelme helyett, 100 éve kis „nemzet-államokként” Berlin, Moszkva, Brüsszel, Washington kénye kedvének egymással versengő kiszolgálói.

Hol az igazi elnyomás? Mi is az ünnepelni való? Mikor lesz bölcsesség mindezen törvényszerűségek belátásához? Egyszer eljön az idő, amikor minden bölcs szerb és minden bölcs horvát, román és szlovák atyafi gyászolva siratja majd június 4-ét, mert rájönnek, hogy mit veszítettek azáltal, hogy elszakadtak a Magyar Szent Korona országaitól és már nem polgárai egy Közép-Európai Apostoli Királyságnak. **Tisztelettel: Uri Imre, Partium**

Szvák Anna kerámiája: Róka

Iohannis (Johannis) nem érdemli meg a Nagy Károly-díjat az uszítása miatt 2020. május 17. Egész oldalas összeállításban bírálja a Frankfurter Allgemeine Zeitung a román államfőt az Erdély „kiárúsításával” kapcsolatos kirohanása miatt. A lap következtetése az, hogy Klaus Iohannis nem érdemli meg az európai értékek védelméért járó, rangos Nagy Károly-díjat. Az összeállítást szemlésző G4media.ro emlékeztet, hogy korábban már három, német nyelvű tekintélyes lapban jelentek meg a román államfőt a magyarok elleni uszításáért elmarasztaló írások. A Der Spiegel után a svájci Neue Zürcher Zeitung és a Deutsche Welle is bírálta emiatt Iohannist. Összeállításában a Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) emlékeztet, hogy a Nagy Károly-díjnak többek között François Mitterrand, Helmut Kohl, Winston Churchill, Konrad Adenauer, Angela Merkel, Emmanuel Macron, II. János Pál pápa és Bill Clinton is a birtokosa. A rangos elismerést csütörtökön kellett volna átvennie Iohannisnak Aachenben, de a ceremónia a koronavírus-járvány miatt elmaradt. „Az államfő kritikusai azonban tudják, hogy mikor kellene megtartani a díjátadást: soha. Mert nem érdemli meg ezt az elismerést” – olvasható a német lapban. A FAZ újságírói emlékeztetnek arra, hogy az államfő magyarellenes kirohanását a székellyöldi autonómia törvénytervezete váltotta ki. Egy olyan jogszabály, amelyről Iohannis is nagyon jól tudta, hogy nem támogatja a parlament, és nem léphet hatályba. A lap megállapítja: az államfő célja a Szociáldemokrata Pár

(PSD) gyengítése volt az év végi parlamenti választások előtt. „Ebben nincsen semmi rendkívüli, hiszen a hatalomért való küzdelem a demokrácia egyik velejárója. De az nincs rendben, ha ennek a küzdelemnek a nemzeti kisebbségek isszák meg a levét” – írja a FAZ.

Magyarország és Lengyelország történelme számos közös elemet hordoz: mindig szerették a szabadságot, közös szabadsághőseik vannak

Miközben az Európában a két legsikeresebb jobb-közép kormány vezette Magyarországot és Lengyelországot, autokratikusnak minősítették, és a teljes mértékben autokratikus EU válik döntőbíróvá abban, hogy ki szabad és ki nem – hangsúlyozta Anna Wellisz, a White House Writers Group egyik igazgatója a Kossuth rádió Vasárnapi újság című műsorában. Vide: <https://pestisracok.hu/anna-wellisz-az-europai-unio-valojaban-autokratikus/>

Magyar családokért díjat kapott az Országos Mentőszolgálat <https://pestisracok.hu/magyar-csalamdokert-dijat-kapott-az-orszagos-mentoszolgalat/>

Dr.Gábor Dzsingisz, magyar származású holland politikusnak, a holland Kereszténydemokrata Tömörülés (CDA) tagjának 2020 ápr. 19-én sugárzott beszélgetése a Karc rádióban. Kérdez Pelyach Gergely. <https://karcfm.hu/archiv/alap-hang-2020-04-19-0800-0900/>

Fiataloknak szóló videó pályázatot hirdet a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága: „Milyen jó, hogy itt vagyunk” címmel

https://www.kulhonimagyarok.hu/kulhoni-magyarok-hirek/nemzeti-osszetartozas-napja-milyen-jo-hogy-itt-vagyunk-cim-mel-video-palyazatot-hirdet-a-miniszterelnokseg-nemzetpolitikai-allamtitkarsaga/?fbclid=IwAR2nhHw9CoUmqyjlCJdEteWenXMB56QCNqbddML0Z7GFlhJTYbYU3LK_NHU

Tisztelettel adózunk a 100 éve született Szent II. János Pál pápa emlékének

Tisztelettel adózunk a 100 éve született Szent II. Já-

nos Pál pápa emlékének - ezt írta Orbán Viktor miniszterelnök legújabb Facebook-bejegyzéséhez.

Egy képet osztott meg Szent II. János Pál pápa szobráról, amely a Szent István-bazilikában található.

A fotón egy koszorú is látszik, amelynek nemzeti színű szalagján az Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke felirat olvasható

Deuten-Makkai Réka bemutatkozása

Szeretettel köszöntelek Benneteket mint a Hollandiai Mikes Kelemen Kör újonnan megválasztott elnöke. Nagy örömmel tölt el ez az új feladat de a hirtelen betört koronajárvány miatt máris nagy kihívást jelent a kör havi folytonosságának fenntartása. De még mielőtt erre rátérnék, szeretnék köszönetet nyilvánítani a volt elnöknek, Szilágyi Árpádnak és a titkárnak, Balla Rózsa Katának az elmúlt években kifejtett odaadó munkájukért. Isten tartsa és áldja meg őket!

Nagy támaszt jelent, hogy vezetőségi tagok maradtak és tanácsaikkal továbbra is segítik az alapítvány munkáját. Szeretettel köszöntöm az újonnan megválasztott titkárt, Baranyai Andrást.

És akkor hadd mutakozzam be röviden azoknak, akik még nem ismernek. Petrozsényban, az erdélyi Zsilvölgyében születtem 1974-ben, kényszeremérnöki családban, harmadik gyermekként.

A kényszeremérnök saját szóalkotás és azt jelenti, hogy édesapám inkább szobrász szeretett volna lenni, édesanyám pedig színész, de ezekre a pályákra kétes háttérrel, mint kiemelt kisnemesi család vagy éppenséggel papi család sarja, nem lehetett jelentkezni.

Kétéves koromban Kolozsvárra költöztünk, ahol a szüleim az akkor létesített bányakutató intézet munkatársai lettek. Tőlük tanultam a hitet, kitartást, az amatőr művészet értékét és a derűt. A kincses városban nőttem fel, itt végeztem a Református Kollégiumot, itt voltam aktív tagja az IKÉ-nek és a Felsővárosi Református Gyülekezetnek.

Egyetemi tanulmányaimat Belgiumban végeztem,

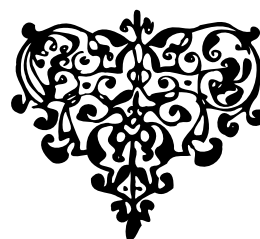
a VUB-en szereztem művészettörténész diplomát, amely tudásomat Antwerpenben a kulturális menedzsment képzéssel bővítettem.

Családommal, férjemmel és három gyermekemmel 2013. óta Hágában élünk, de éltünk és dolgoztunk Rotterdamban, Marosvásárhelyen és Dordrechtben is. Jelenleg a Hágai Városi Könyvtár felnőttoktatásért felelős munkatársa vagyok,

emellett tanítok a Hágai Magyar Iskolában, énekelek a Hágai Magyar Kórusban, tagja vagyok a könyvklubnak és a Hágai Református Gyülekezetnek.

Szívügyem az erdélyi magyar művészet, amennyire időm engedi kiállításokat szervezek, cikkeket írok és M. Makkai Piroska hagyatékát rendezem. A mellékelt fotót Baranyai András készítette a Mikes körben Makkai Piroska éltéről és munkásságáról elhangzott előadásom alkalmával.

Szvák Anna kerámiája

A bemutatkozás után rátérnék egy javaslatra. Sajnos, a járvány miatt nem gyűlhetünk össze, de épp amiatt, hogy bezárva élünk, talán még nagyobb igényünk van minőségi töltökezésre.

A sok-sok jó példát követve a Mikes is az online térbe költözik és a ZOOM nyújtotta digitális lehetőséggel virtuális előadásokat fog szervezni.

Addig is álljon itt egy rövid rádiós interjú, amelyben Benkei Ildikó kérdéseire válaszoltam a Határok Nélkül április 23.-i adásában a 18:18 perctől https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2020-04-23_18-02-00&enddate=2020-04-23_18-40-00&ch=mr1

Bízva a mihamarabbi (virtuális) találkozásban, kívánok Mindnyájatoknak erőt, egészséget! Vigyázzunk egymásra! Deuten-Makkai Réka -

Búcsúzik Svzák Anna KCSP ösztöndíjas testvérünk

Kedves Anna, köszönjük szépen a szervezési és közösségépítési tanácsaidat. Mindenkor szeretettel várunk Zwolle magyar gyülekezetébe: Hermán M. János nyug.lp. és Urbán Ákos gondnok

„Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos Segítség a nyomorúságban.” Zsolt 46,21

A Magyarországi Református' Egyház Zsinati Elnökségének FELHÍVÁSA

Kedves Testvérek!

Nemzedékek óta nem tapasztalt fenyegetéssel néz szembe a világ, amelynek legyőzésén fáradoznak az egészségügyben dolgozó szakemberek és állami vezetők egyaránt. A Magyar Kormány intézkedései megalapozottak és szükségesek althoz, hogy megállítsuk a járványt és az egyházi közösségi alkalmakat, mert elsődleges szempont a református testvéreink, és az összes magyar ember egészségének védelme.

Ugyanakkor a szükséges korlátozások sok ember életét érintik egzisztenciálisan. Egyházunk tagjai és a gyülekezetek is nehéz helyzetbe kerültek. Sokan a munkahelyük megmaradása miatt aggódnak, mások már el is veszítették a néhány nappal korábban még biztos megélhetésüket. Ezért segélyalapot hozunk létre, amelyből támogatni tudjuk az anyagilag nehéz helyzetbe került testvéreinket határainkon innen és túl. Ebből az aapból a bajba jutottak újrakezdését szeretnénk támogatni. Ezt az összefogást a Magyar Református Szeretetszolgálattal együttműködve kívánjuk megvalósítani. Kérjük a Testvéreket, hogy a Magyar Református Szeretetszolgálat Aapítvány bankszámlaszámára küldjék adományaikat: 10702019.85008898.51100005 (CIB Bank)' A közlemény rovatban körjük feltüntetni „összefogás az újrakezdésért».

A befolyó összegből olyan, a mindennapi életvitelhez tartozó szükségleteket fedez majd a Szeretetszolgálat, mint az alapvető élelmiszerek, tisztító. és tisztálkodási szerek, valamint a krízisbe kerülő családok lakhatási kiadásainak támogatása az 'Együtt a lakhatásért program' keretében. Kérjük a Testvéreket, hogy imádkozzanak a betegek gyógyulásáért, a felelős vezetők bölcs

döntéseiről és a járvány megfelezésén fáradozó egészségügyi dolgozókért. Köszönjük a támogatását.

Áldás, békeesség! Budapest, A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Elnöksége

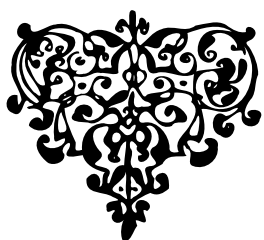
Németországi Magyar-ajkú Protestáns Gyülekezetek Szövetsége: Elnök: Varga Pál lelkipásztor – Elnök-helyettes: Gémes Pál lelkipásztor

Száz éve indult el az első vonat az „ígéret földjére”
<http://www.reformatus.hu/mutat/16963/>

A Zwollei Magyar Református Egyházközség májusi jegyzőkönyvéből

“Köszönetet mondunk a MRE Zsinatának a nyugati magyar református gyülekezetek szakszerű támogatásáért! Hetvenöt évet váratott magára ez a hittestvéri szolgálat, amelynek hiányát igen megszenvedte a külföldre került magyar hívek serege. Az amerikai Bethlen Naptár nagylelkűen vállalta az európai egyházi adatok és kapcsolatok közlését és fenntartását, de a diaszpóra valós igényeinek ők sem tudtak eleget tenni egy valóban felelős és tevékeny európai szervezet hiánya miatt. Voltak ugyan valós és mesterkelt próbálkozások, de a hívek arra kényszerültek, hogy országuként maguk próbálják megoldani a magyar egyházi élet megszervezését. A régi összefogási kísérletezéseket végleg meghaladta az idő és a nemzedékek kihalása. A jelenlegi magyar egyházi és állami támogatásokért Istené legyen a hála és a dicsőség!” **Egyház-történelmi eseményről van szó!**

„Tessék beállni a sarokba!” (Rostás Kriszta Tímea, 2020 április 24)

Sokszor úgy érzem tennem kell valamit, nem engedhetem, hogy továbbra is hisztizzen, kenyérhajakat dobáljon a földre, kiabáljon és toporzékoljon, hogy ő mást akar. Elmondtam, hogy hagyja abba, szépen, nyugodtan, a szemébe néztem mélyen. Tudom, ez az életkor, az „Ik ben twee, en ik zeg nee”, avagy „Kétéves vagyok, és mindenre nemet mondok”, holland mondas. De összegyűl, és nem lehet tovább, tennem kell valamit....s ekkor kirobban belőlem az ítélet: -Mostmár kész, tessék abba hagyni és beállni a sarokba! Sírás, rívás, toporzékolás. Ezzel felkapom és a sarokba állítom.

...de nem hagyom egyedül, hanem leülök mellé és ha szüksége van rá, megölelem. De a sarokból nem lehet csak úgy elmenni, egy kis időnek el kell telnie, és egy ideig ott kuksolunk ketten a sarokban.

Egy kis idő elteltével rám néz síró szemekkel, aztán lassan megnyugszik, megölelem, ölbeveszem és kimegyünk ketten a sarokból.

Ezt még sehol nem olvastam. Sok metódus van a gyermek nevelésre: a szigorú, az engedékeny, a gyermeket partnerként kezelő, stb. De ezt még nem olvastam, hogy a sarokba állítást valaki így alkalmazná. Nem vagyok pszichológus, csak egy egyszerű anyuka, de úgy érzem, hogy, ha a lányomat azért megbüntetném, mert nem felelt meg minden elvárásomnak, nem a feltétel nélküli szeretetre tanítanám. Nem vagyok a büntetés híve, de valljuk be, nem lehet mindig várni, hogy a gyermek tetteinek természetes következményei legyenek, amik által megtanulja, mit jó és mit nem jó tenni. A mások megsértése pl. anya vagy apa, nem mindig jár ilyen következményekkel. Márpedig ha a gyermek folytonosan hisztizik és folyton olyan dolgokat tesz, amit nem szabad vagy veszélyes a számára, az megkeserítheti a szülők mindennapjait. És valami módszert alkalmazni kell. Minden gyermek más, és valószínű, hogy különböznek a jól működő módszerek, mert biztos olyan gyermek akinek a szemébe nézel és megérti, hogy fontos amit közölni

akarsz vele, és van olyan akinek az ember elmondja ezerszer, és a gyermek mégis ezeregyedikszer sem fog rá hallgatni.

Én beállok a leánnyommal a sarokba...mert, nem akarom magára hagyni, mikor rosszul mennek a dolgok. Nem ez az, amit minden ember szeretne legbelül? Hogy valaki ott legyen mellette, fogja a kezét és megölelje mikor úgy érzi, hogy az élet, avagy más ember bánatmai megbűntették őt?

Isten Szent Nevében! (Szomor Attila fevétele)

Tudom, hogy az életben nem tudok majd mindig mellette lenni, de ez nem tőlem fog függeni. Ha tőlem függne, minden legkisebb hívására ott lennék mellette. De, mert tudom, hogy az életben a gyermekeknek önállósulnia kell, vagy az élet néha úgy hozza, hogy az együttlét nem lehetséges.... De, mert tudom, hogy van nekünk egy Mennyei Atyánk, aki úgyanúgy mindig mellettünk van, jóban, rosszban.... Aki velünk ül a sarokban, ha az élet megbűntetett (van, hogy ügyvéljük: ok nélkül)..... DE ! Ha rá nézünk, megölel, és felvesz...és lassan észrevétlenül kiemel, kivisz minket a sarokból és mindent újrakezdehetünk.

Sőt, a mi Mennyei Atyánk értünk állta ki Fiában a "sarkok sarkát", teljesen egyedül, amikor Magára véve a keresztet és a mi összes bűneinket, egyedül állta ki a legsötétebb sarkot, hogy nekünk ebben soha ne legyen részünk.

Most is, eljön mindig...bárki aki világ bűnei által sarokba kerül, ott van vele, hogy ha rá néz, megölelje, lassan felemelje és kivigye, újra és újra kivigye a sarokból.

Ezt szeretném átadni én is a leánnyomnak, hogy, mint a mi Mennyei Atyánk, ott legyen vele, abban a percben, amikor talán máskülönben elhagyatottnak érezné magát a gyermek, gondolva mindazokra az egykori vagy mostani gyermekekre, akiknek keserű íz gyűl össze a szájában a sarok pusztá gondolatától, amikor megélték az első szégyent, elhagyatottságot, kétségbeesést, tehetetlenséget.

Talán a Szent Lélek súgta így, mikor beállítottam, először leánnyomat, azután magamat a sarokba: „Ma-

radj mellette, most szüksége van rád!” /Zwolle, 2020 ápr.24/

„Gyermekeket” – nemzetközi konferencia volt KAMPEN városában, 2020. febr. 6-7 napjain /

De kindertreinen en verder - Culturele, religieuze en politieke betrekkingen tussen Hongarije en de Lage Landen in het interbellum - Internationale conferentie St Anna Kapel, Kampen 6 en 7 februari 2020 The Neo-Calvinism Research Institute aan de Theologische Universiteit, Broederweg 15, Kampen./ - Egyházközségünk meghívását elfogadva, vendégünk volt **Benkei Ildikó, a Kossuth Rádió „Határok nélkül” című műsorának szerkesztője**. E helyen is szeretettel köszönjük a konferenciáról készült tudósításait és a rólunk szóló riportjait. Hálásan nyugtázzuk Németh Piroska, Makkai Réka és Urbán Ákosék segítségét a Benkei Ildikó fogadása és kalauzolása alkalmával.

I.adás: <https://mediaklikk.hu/kossuth-radio/cikk/2020/02/11/gyerekvonat-a-hatarok-nelkul-keddi-es-szombati-adasaban-a-kossuth-musoran/>
II.adás (Fettich Mária és Bally György): https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2020-02-14_18-02-00&enddate=2020-02-14_18-40-00&ch=mr1 III. adás elérhető: https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2020-02-23_04-30-00&enddate=2020-02-23_05-10-00&ch=mr1 IV.adás: https://mediaklikk.hu/radio-lejatszo-kossuth/?date=2020-03-07_19-05-00&enddate=2020-03-07_19-35-00&ch=mr1

2020 további egyházi ünnepei :

Május 21. – Mennybemenetel ünnepe

Május 31. – Pünkösdszombat

Június 1. Pünkösdhétfő

Június 7. – Szentháromság vasárnapja

/Görög-keletiek pünkösdi ünnepe: jún.7/

Aug. 20. – csüt. Szt.István – Államalapítás

Aug. 23. – Újkenyér vasárnapja

Okt.31. szombat – Reformáció ünnepe

Nov. 29. – Advent első vasárnapja

Dec. 25. – péntek – Karácsony első napja

Dec.31. – csüt. – Óév. Szilveszter

A Munkanapló adataiból: istentiszteleteink látogatottsága:

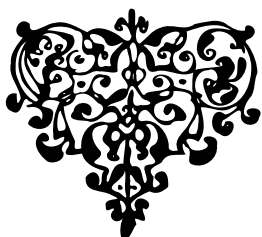
A 2020-es júniusi istentiszteleten (Pünkösöd) összesen

43-an vettünk részt, a júl. 14-iki istentiszteleten 28-an, aug. 11-én pedig 20-an. Szept. 8-án a hívek 24-en gyűltek össze istentiszteletre, okt. 13-án jelen volt 31 lélek. A 2019 nov. istentiszteletünkön 39-en voltunk, dec.8-án 35-ön, dec.26-án 58-an, 2020 jan 12-én 32-en, 2020 febr. 9-én 60-an. Most, március 8-án pedig 37-en jöhettünk el a templomba, esős, szeles, vírusjárványos ijedelmek ellenére.

Családlátogatások: Hermán M. János lelkipásztor 2020 januárjában hat, februárban hét, márciusban pedig öt családot keresett fel az istentiszteleteinket látogató híveink, idős testvéreink és beteg atyáinkfiai köréből. **Konfirmándusok:** Truczka Krisztina és Németh Gergő. Némethné Scherman Piroska, hitoktató készíti elő az ifjakat, munkájáért e helyen is köszönetet mondunk

Fényi Tibor művészettörténész Makkai Rékához írt leveléből

„Az újságjukat olvasva azonban nagy öröm ért. Mendlik Oszkár ugyanis Róth Miksa műteremvezetőjének, Gyermek Lászlónak rokona, akiről tudtam eddig is. Úgy tíz éve Hollandiában élő már akkor is nagyon idős és nagyon kedves Éva lányának Budapesten kiállítottam néhány kis szobrát. Ugyanis Gyermek László családtagjait mutattam be - így került Éva valamint Mendlik Oszkár is a kiállították közé - valamint Gyermek István, akivel a legbarátságosabb viszonyban voltam három évvel ezelőtti haláláig. Ő testvérével III. Gyermek Lászlóval 1948-ban ment el Magyarországról és Mendlikék fogadták be őket. László hamarosan tovább ment Amerikába és ott volt tavalyelőtt bekövetkezett haláláig neves farmakológus, utoljára a híres UCLA egyetemen dolgozott. István Amszterdamban tanult képzőművészetet, úgy emlékszem, hogy ott is nősült meg, utána egy darabig Spanyolországban, majd végül ő is az USA-ban élt. Kaptam tőle egy szép kis emlékfestményt, nem sokkal a halála előtt, amit azóta is szeretettel nézegetek. Nos órála is szó van a Mendlik cikkben - ugyanis az Aerdenbout-i Páduai Szent Antal „szükségtemplom” keresztkötéseinek Mendlik által tervezett díszítését a cikk szerint ő kivitelezte. Elmegyek egyszer majd ha tehetem, megnézni, örömmel fogok emlékezni ott Mendlikre is és főleg Gyermek Istvánra. Úgyhogy nagyon köszönöm, hogy valamiképp ráértett, hogy ez a lap nekem érdekes és fontos lehet. Tényleg az volt, láthatja...”

Adieu! Levél Németh Piroskától

Búcsú Hollandiától

Kedves Testvéreim!

Kedves hollandiai magyar keresztyének!

Megpróbálok egy levélben válaszolni mind arra a kedvességre, amivel elhalmoztatok az előző újság külön, számomra készített, „Piroska mellékletében”. Álmomban sem gondoltam volna, hogy ilyen meleg búcsúztatásban lesz részem, ilyen sok kedves szót kapok. Bár az én szeretetnyelvemhez hozzátartóznak az elismerő szavak, ekkora elismerésre igazán nem számítottam. Különösen is kedves volt Kriszta vers-, illetve dalfeldolgozása. Nem ismertem az eredetit, de az én anyukám gyerekkoromban nekem is csángó magyar népdalokat énekelt.

Válaszlevelemet pár igeverssel kezdem, ami a Hollandiában töltött ösztöndíjas munkámat elindította. Az egyik így szól: „Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett, azt készítette el Isten az őt szeretőknek.” (I.Kor.2,9), illetve „Olld le sarodat a lábadról, mert szent föld az a hely, ahol állsz!” (II.Móz.3,5)

2018 szeptemberében, izgalommal és félve indultam el ezen az úton, de saját alkalmatlanságom, többször is előnyömré vált, mert Isten pont ott és akkor tudott igazán használni, amikor gyenge voltam. Emlékszem az első istentiszteletre Rotterdamban, ahonnan sajnos elkéstem, de így összetalálkozhattam egy kedves családdal, akik szintén nem jutottak be. A végén ott a kapuban tartottam gyerekistentiszteletet a gyerekeknek. Szintén mekkora csoda és Isten végtelen szeretete az is, hogy pont azon az őszön alapította János bácsi a Berta-Érsek család ösztöndíjára a Zwollei Református Gyülekezetet, a Reformáció 500. évfordulója alkalmából kapott támogatásnak is köszönhetően, így kiérkezésünkkel már egy frissen indult magyar közösségbe, családba érkeztünk.

Isten sorra nyitotta ki a kapukat, alkalmakat, időket, hogy embereket ismerjek meg, akik a következő láncszemei lettek egy nagyobb egységnek, a Hollandiai Keresztyén Magyarságnak. Ezen az úton újra meg újra mint drága ékkövek csillogtak az erdélyi magyarok, köztük is sokan Nagymamám szülővárosából, Kolozsvárról. Mintha távoli rokonként fogadnának. Olyan találkozásokat készített el Isten, mint a találkozást Török Judittal, Szabó Tiborral, Kisgergely Krisztinával, Tüski Márta nénivel és fiával, Istvánval, Horváth Mártával, Mácza Saroltával, Nagy Zsófiával, Petkes H Andreával, Hunorral és kedves családjával, Deuten-Makkai Rékával, Szabó Matildával, Tárnok Eszterrel és férjével Stefannal, Gillyén Andrással, Szvák Annával, Kovács Katalinnal, és sorolhatnám. Megismertem rengeteg csodás embert és bízathattuk egymást. Istentiszteletek alkalmával és Bibliaórákon: a Berta-Érsek család, Balázs, Réka, Flóra, Márk és Samu, a Truczka család, Andrea, Józsi, Krisztina és Dávid, Snijders család, Tünde, Remko, Ildikó és Laura, Rostás-Kaspers család, Kriszta, Johann és Szeréna, Pásztói-Süge család, Zsófi, Robi, Adél és Léna, Zsigmond Imola, Rezső, Viki, Liza és Áron, Murvai Andrea, Loboár-Franches család, Gizella, Feri, Nimród és Bendegúz, valamint a többi cserkész. Hálás vagyok mindazon remek és Isten ígéje szolgálatára elkötelezett lelkészeknek, akikkel közös az alma mater-ünk és akikkel közös volt a szolgálatunk.

Köszönöm a testvérséget, Van Bolhuis-Szabó Emőke, Kelemen Attila Csongor, Paál Karcsi!

Hálás köszönetem természetesen legfőképpen is két mentoromat illeti. János bácsit, aki mentornál, lelkipásztornál, sokkal több számomra, egy olyan bölcs és melegszívű vezető, aki mint-ha saját apám és nagyapám lenne egyszemélyben. Úgy tudja fogadni, szeretni az embert, mint-ha az Ő kebelén, szívében széles e világ elférne.

Németh Ádám felvétele

Meleg ölelésemet küldöm, Csanády Ágnesnek, másik mentoromnak, hogy szeretettel és bölcsen igazgattott, olyan jól megválasztva, mikor miben van szük-

ségem támogatásra, iránymutatásra, de közben szabad kezét adva a szolgálatban való kiteljesedésre. Az ösztöndíjas időszakom májusban a végéhez ér és július végével visszaköltözünk Magyarországra. Az egyik szemem nevet, a másik meg sír. Tényleg mint az az igében szerepelt „szent föld” volt számomra ez a hely, ahol három éven keresztül állhattam, autózhattam, szolgálhattam, táncolhattam, Isten ígését hirdethettem írásban és szóban kicsiknek és nagyoknak, fiataloknak és időseknek, cserkészkedhettem, Testvértalálkozót szervezhettem, főzhettem süthettem, rajzolhattam, festhettem.

Remélem az itt élő Magyaroknak tudtam annyit adni, hogy Isten rendjébe ők is beállva, kitartóan részt vehetnek mindazokban a cselekedetekben, amiket Isten számukra rendelt, hogy az Ő egyháza, itt Hollandiában is békességben lehessen és növekedhessen, Isten dicsőségére, magyar testvéreink támogatására és örömeire. „Az egyháznak tehát egész Júdeában, Galileában és Samáriában békessége volt: eközben épült, az Úr félelmében járt, és a Szentlélek segítségével egyre gyarapodott.” (ApCsel. 9,31) Áldás békességre! Ezt kívánom az amszterdami, hágai, rotterdami, vianeni és zwollei gyülekezet számára. Békesség Istentől!

M E G H I V Ó

Hogyan neveljünk kétnyelvű gyereket különösképpen a járvány idején?

Zoom online előadás

Vasárnap, máj. 24 d.u. 14 órai kezdettel

Szeretettel hívjuk az ebben a témában érdekelteket a Zoom kínálta virtuális térben tartandó előadásra, amelynek meghívottai:

Máté Zita, a többnyelvű gyerekek oktatása szakértője, Barcelona

Rápai Judit, magyartanár, a Hágai Magyar Óvoda és Iskola oktatója, szülő, Delft

Liptai Éva, logopédus, a Hágai Magyar Óvoda és Iskola oktatója, Delft.

Az előadás zárt, védett virtuális térben történik, amelyre jelentkezés után személyes meghívót küldünk. Kérünk, jelentkezését küldje el a mikes.hollandia@yahoo.com email címre. Az előadás alatt lehetőség van kérdéseket feltenni.

Demény Balázs koncertje

Hogyha ráérték, és van kedvetek akkor nagyon örülnék, ha meghallgatnátok. Az egész nem lesz több fél óránál. Egy pár olyan művet játszom majd el, amiket én nagyon szeretek, és az utóbbi időben foglalkoztattak. Erről lenne szó: Liszt-Schubert: Der Müller und der Bach

Liszt-Schubert: Soirée de Vienne no. 6

Liszt: Après une lecture du Dante (Dante-szonáta).

Ha egyszerűen csak meghallgattok, annak én tényleg nagyon örövendek.

Baráti üdvözléssel: Balázs

/Hannie és János keresztfia, Kolozsvár-Berlin/

www.balazsdemeny.com

<https://www.youtube.com/watch?v=nVXsNE-7wqA>

<https://www.youtube.com/channel/balazsdemeny>

De onthoofde haan (Der geköpfte Hahn) Eginald Schlattner erdélyi szász lutheránus lelkész könyve aki Veresmart (Roşia/Rothberg, tegenwoordig Roemenië) gyülekezetéből egyedül maradt ebben a faluban, a templomban egyedül is tartja az istentiszteleteket. A „Reformatorsch Dagblad” 2020 május 15-iki számában Gerrit van Dijk barátunk közölt ismertetőt a végső időkbe torkolló erdélyi szász jelenlétről, a magyar felmenőkkel is rendelkező Schlattner összetört, mégis konokul kitartó életéről.

Németh Jacqueline 400 juhot legeltet a Joure melletti mezőkön Forrás: https://issuu.com/yingmedia/docs/gfm05-20_mei2020_def_issuu

Édeasapja limburgi bányász volt a művek bezárásáig. – Azért a juhok is kipróbálják a határokat, azt, hogy meddig mehetnek el.

Áldozócsütörtök Találkozó

Piroska Némethné Scherman (nemeth.piroska@gmail.com) invites you to participate in the Doodle poll
Áldozócsütörtök Találkozó

Istentiszteleti helyünk címe:

A jövődében, remélhetőleg 2020 júniusa után is a régi-új címen, a Zwollei Lutheránus Egyház templomában, a Koestraat 2-4 sz. alatt, a hónap második vasárnapján tartjuk az istentiszteleteinket, 15 órai kezdettel. A „Fundatie” Múzeum melletti templomhoz a bejárat a Potgieter Singel felől található, az épület hátsó oldalán; a parkolás ingyenes. Info: 038-4233247. Lelkipásztorok: dr. Hermán M. János (Zwolle) és drs. Kelemen Csongor Attila (Urk). Presbíterek: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta, Németh Piroska, Truczka József és dr. Berta Balázs. – Diakónusok: dr. Berta-Érsek Réka, Bodor József és Czibalmos Klára. Orgonista: dr. Robert Helder.

Amsterdami istentiszteletek: <https://www.facebook.com/login/?next=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fgroups%2F469704446834620%2F>

Rotterdami istentiszteletek: <https://www.facebook.com/login/?next=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fgroups%2F191844434959616%2F> - **Hágai istentiszteletek:** <https://www.facebook.com/groups/1565898767001214/>

Vianeni Magyar Otthon, információ: vianenimagyarotthon@gmail.com

Zwollei magyar református istentiszteletek: <https://nl-nl.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>

Március 8-án készült a zwollei Plantagekerkben

Zwollei Harangszó 2020/5Lapzárta: 2020 május 17-én

A Zwollei Magyar Református Egyházközség Presbíteriumának a megbízásából szerkesztette Hermán M. János és Szomor Attila A Zwollei Harangszó korábbi számait a www.zwolleireformatus.nl honlapon lehet elérni. Info: www.zwolleireformatus.nl és <https://nl-nl.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>

IGEI MELLÉKLET

Nt. Drs. Kelemen Csongor Attila urki lelkész 2020. május 16-iki igehirdetésének a szerkesztett változata <https://youtu.be/GjWv4qLfoHg>

Testvéreim! ”Mit mondjunk hát?”

Szeretett testvéreim, úgy érzem, nekem is azzal a szófordulattal kell kezdenem ezt a prédikációt, amit Pál apostol is gyakran használt a leveleiben: ”Mit mondjunk hát?” – mit is mondhatnánk akkor, amikor ilyen időket élünk? Amikor parányi vírus annyira hatalmába keríti világot, hogy falvak, városok, egész országok teljesen felismerhetetlenné váltak? És talán nem is annyira a zárt üzletek és vendéglők a zavarók, hisz azok már kezdenek nyitni. Nem is a zárt iskolák, hisz már egy hete van félig-meddig tanítás az iskolákban. Még csak nem is az, bármennyire is fájó, hogy istentiszteleteket is az utóbbi időben csak nagyon furcsa módon lehet tartani. Talán inkább az, hogy az emberi közelségből emberi távolságtartás lett. Hollandia miniszterelnöke az „új normálisnak” próbálja nevezni, de valahol mégis érezzük, hogy mégsem az. Hogy egy idős nagyszülőnek ne lehessen megölelni unokáit, hogy betegségben szenvedő szeretteinket ne lehessen meglátogatni, vagy csak igen komplikált védőöltözetben, hogy örvendezőket vagy gyászolókat ne lehessen megölelni...minden porcikánk tiltakozik ellene: „ez nem lehet az új normális!”

Főleg hitünk szemszögéből tekintve, hiszen aki hisz abban az Istenben, akit a Szentírásból ismerünk meg, aki Jézus Krisztusban mutatta meg magát, az tudhatja, hogy Ő nem egy olyan Isten, aki magától eltaszítana, hanem éppen egy közelebb, egyre közelebb jövő Isten. És ha valóban ennek az Istennek vagyunk (bármennyire is tökéletlen) képei ebben a teremtett világban, akkor ezt kell mondanunk: nem, az egymástól való távolságtartás nem lehet az új normalitás mértéke, csupán abnormalitás. Ami akárhogy is nézzük, ideig való.

Mégis, úgy gondolom, hogy ha a körülöttünk levő világnak a helyzetét jól megvizsgáljuk, megpróbáljuk megérteni, és Isten Igéjének perspektívájába helyezni, igen bölcs, sőt, létfontosságú tanulságokat vonhatunk le belőle magunknak. Valójában ezt az utat teszi meg a Prédikátor is. Körülnéz a világban. Így ír könyve elején: „*Én, a Prédikátor, Izráel királya voltam Jeruzsálemben, és rászántam magam arra, hogy megvizsgáljak és bölcsen kikutassak mindent, ami az ég alatt történik.*”

Tehát szemléli a körülötte levő világot, és megpróbálja megérteni, hogy miként létezik a teremtett világ (egészen empirikus tudományos gondolat), hogy miként kap benne helyet az ember (egészen filozófikus, antropológikus gondolat), és hogy mindez mit jelent Istenhez viszonyítva (egészen teológiai gondolat). De ezt a három fő fókuszot nem úgy kell keresnünk ebben a könyvben, mintha ilyen nevű fejezetekre lenne osztva, hanem ezek egymással mindegyre összefonódva,

egymást erősítve, egymást kérdőre vonva kerülnek terítékre.

Jó lenne tehát, ha most mi is, a Prédikátor célkitűzésével elindulva keresnénk választ arra a kérdésre, hogy hogyan helyezhetjük el a magunk és a körülöttünk levő világ körülményeit: Istenhez viszonyítva.

1. Kezdjük a Teremtett világgal. A Prédikátor könyvének első fejezetében olvasunk a prédikátornak arról a felismeréséről, hogy a *napot, szelet, a folyóvizet* szemlélve, arra a következtetésre jut, hogy a teremtett világ látszólag állandó. Itt találjuk a Prédikátor könyvének azt a híres mondatát, hogy „nincs semmi új a nap alatt”, ami volt, ugyanaz lesz majd, és ami történt, ugyanaz fog történni. És ehhez képest, ehhez az örökkön ismétlődő természethez képest az ember létezése tényleg elenyésző...porszem...lehellet...és amikor azt mondja a Prédikátor, hogy „minden hiábavalóság”...abban a héber szóban, hogy “hiábavalóság” visszahangzik az első emberpár kisebbik fiának, Ábelnek a neve...lehellet.

De ott van az a másik különleges gondolat: nincsen semmi új a nap alatt...semmi sem egyedi, ami történik. Minden vagy már megtörtént, vagy meg fog történni. Vajon, ez a felismerés a mi, jelenlegi helyzetünkre is érvényes? Itt van most ez a vírus, ami ellen szinte az egész világ küzd. Nincs új a nap alatt? Volt-e

már ehhez mérhető krízise a világnak, az emberiségnek? Persze, hogy voltak járványok eddig is, sőt, olyanok is, amik a jelenlegit messze meghaladták áldozatok számában – az AIDS-nek 1981 óta közel 35 millió áldozata van. A 100 évvel ezelőtti Spanyol influenza 30 millió ember életébe került, és aztán persze ott van a Pestis, vagy a Fekete halál, mely először a VI. században egy év alatt 25 millió ember halálát okozta, majd a Középkorban 4 év alatt 200 millió emberét. A jelenlegi karantén pedig alig fogható ahhoz, irodalomkedvelők lehet ismerik Bocaccio Decameronját, aminek a kerettörténete épp egy ilyen, önvédelemből karanténba vonult társaság története.

Albertje Alkema-ten Hoeve

Nincs semmi új a nap alatt...de már szinte hallom a kérdéseiteket: *Igen, de...most? A mi időnkben? A mi technológiánkkal, A mi ismeretünkkel, tudásunkkal, technikánkkal, nyersanyagainkkal, az internettel?* És a mi korunkban mi is a vírus elleni leghatékonyabb ellenszer? Hogy kerüljük egymást! Hogy lehetőleg ne közeledjünk egymáshoz, ne érintkezzünk egymással! Legalább is addig, amíg meg nem találják a védőoltást. Hát, hogyha nincs semmi más, amitől kicsinynek és jelentéktelennek éreznéd magad...ettől biztosan! És hogyha még ezek után még valakinek illúziója támadna az emberiség hatalmáról, mely világot átölelő dolgokra képes...az távol van attól a bölcsességtől, amit a prédikátor itt megfogalmaz...SEMMI ÚJ SINCS A NAP ALATT...AZ EMBER PEDIG CSUPÁN EGY LEHELLET. 2. Miután tehát az 1. Fejezet megtanít arra, hogy a Teremtett világ szinte végtelenségéhez mérten, magunkat megfelelően kicsinynek tekintsük, a 3. Fejezetben a Prédikátor azt fejti ki, hogy mit jelent ez a nagy különbség konkrétan az ember életében. A

szinte végtelenségnek tűnő időtávlatához viszonyítva az ember élete egy kis pont az időben, egy időszak. És mint olyan, mindennek megvan a maga időszaka, a maga elrendelt ideje az ég alatt. Minden emberi fájdalomnak, és minden emberi öröme. És a Prédikátor könyvének nagy-nagy tanulsága az, hogy megtanuljunk hálát adni a boldogság rendelt idejéért, de ugyanakkor türelemmel hordozzuk a megpróbáltatás időszakait is.

A „megvan az ideje mindennek” – nevezetű ígérés egyike a legismertebbeknek. Egy gyönyörű, költői felsorolás, 7 darab ellentétpárból álló kijelentésből áll, mindarról, amit az ember tehet, és ami az emberrel történhet rövid élete során.

És ha ezeket egymás mellé tesszük, nagyon érdekes rendszerre lehetünk figyelmesek. Éspedig arra, hogy egyáltalán nincs rendszer. Lehet, hogy azt várnád el, hogy egy pozitív végkicsengésű felsorolás szerepeljen itt. Például úgy, hogy minden párnál előbb a negatív, utána a pozitív szerepelne: Például: „megvan az ideje a sírásnak...de ne félj, mert eljön az ideje a nevetésnek is.” – minden jó, ha a vége jó – alapon. Nem, egyes pároknál éppen, hogy a negatív szerepel a végén. *Megvan az ideje a szeretetnek, és megvan az ideje a gyűlöletnek. Megvan az ideje a megkeresésnek...megvan az ideje az elvesztésnek.* – Tehát hogyha holmi olcsó reményre, vagy optimizmusra vársz a Prédikátor könyvéből...nem fogod megtalálni. Minden hiábavalóság, minden ideig való.

És akkor ennek a felsorolásnak a kellős közepén van egy olyan mondat, ami most, ebben az időben, ezen a helyen, igen keményen hangzik: *„Megvan az ideje az ölelésnek, és megvan az ideje az öleléstől való tartózkodásnak.”* Na, most igazán a „tartózkodás” idejét éljük együtt. És ellenkezhetsz ellene, mondhatod, hogy *kamu az egész*, meg túlzás az egész, de az tény, hogy a jelen pillanatban egyenesen emberéletem menthetsz a távolságtartással.

És éppen ilyen pillanatokban fog jól a prédikátor bölcsessége. Nem olcsó reményt kínál: *úgyis minden rendbe jön, ne félj!* – azt viszont mondja, hogy „minden hiábavalóság”, és hogy „minden ideig tartó”. Tehát...élvezd a jót, az áldást, de ne bízd el magadat tőle. És ami ennél fontosabb: *túrd meg a nehézséget, és ne ess kétségbe, mert tudhatod...a nehézség is csak ideig való.* A mi esetünkben tehát...igen, most az öleléstől való tartózkodásnak az idejét éljük. De ez nem fog örökké tartani.

3. Megvizsgáltuk a körülöttünk levő világ hatalmas voltát, láttuk az emberi élet kicsinységét. És ami a reményt illeti, a Prédikátor ennél nem jut tovább:

„Mindennek megvan a maga ideje.” De a Jézus Krisztus Evangéliuma ennél azért többre jogosít fel. A Prédikátor nem meri kimondani, hogy végül úgyis minden rendbe jön, mert nem ez a körülötte levő világ valósága. Viszont Isten valósága, igen. A Szentírásban lépten-nyomon találkozunk ahhoz hasonló kijelentésekkel Istentől, hogy nem a haragja, hanem az irgalma az, ami örökkévaló. Tehát csak Istennél lehetséges, hogy a jelenvaló világ ideig való hiábavalósága, nehézsége, fájdalma, megszűnjön. És csak Istennél lehetséges, hogy a jelenvaló világ ideig való öröme teljességre jusson. És a mi helyzetünkre lefordítva: csakis Istennél történik meg az, hogy az öleléstől való tartózkodás véget ér. Azért, mert Ő egy olyan Isten, aki kész és készséges arra, hogy megöleljen. Ezt Ő maga Jézus Krisztusban mutatta meg. Ő, aki leprásokat megérintett, siketeket, vakokat, sántákat gyógyított... aki megérintette még azokat az embereket is, akiket senki más nem akart... akiket senki másnak nem volt szabad. Ő, aki megérinti az emberek szívét, ahova senki más nem érhet.

És Jézusnak ez az ölelése nem ideig való. Nem csak egy pillanatig tart...nem futó remény...nem hiábavalóság. Hanem...és erről Pál apostol szavai szólnak meggyőzően: *Isten Jézus Krisztusban, egy Főben, összefoglal mindeneket.* – ez Istennek a világot átfogó ölelése...amely Igéje szerint örökké fog tartani.

De ez...ismét...nem olcsó vigasz. Nem könnyen szerzett, hanem Jézus drága vérén szerzett kegyelem. És Jézus vérnek az ontása épp az a pillanat, amikor megtörtént ez az Istentől elrendelt idő...a kereszten. Így hát megvan az ideje mindennek. Igen...ott volt az ideje az Ő halálának...azért, hogy nekünk örök életünk legyen. Ott volt az ideje az Ő szenvedésének...azért, hogy mi örökké meggyógyulhassunk. Ott volt az ideje annak, hogy Jézus megtapasztalja Isten haragjának a teljes súlyát...azért, hogy mi örökké megtapasztaljuk Isten szeretetét. Ott volt az ideje annak, hogy az Atyjának az egyszülöttje, megtapasztalja az Atyja ölelésének hiányát, amikor felkiáltott: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?

És azon a ponton, abban a pillanatban, azon a helyen...találkozott az időszerűség és az örökkévalóság.

Mert ha ránézel a keresztre, és látod rajta Istennek széttárt karokkal szenvedő Fiát...és tudatosul benned, hogy ezt érted is tette...akkor a Fiúnak a szenvedő karjai átváltoznak az Édesanya örökön szerető karjaivá...aki Téged...gyermekét...tékozló fiát és leányát visszavár.

Szeretett testvéreim...ezekben a megpróbáló időkben, melyekben egymást nem szabad megöleljük, jó ezzel a

képpel zárni. A tékozló fiú hazatér Atyjához. Az a fiú, aki nem hallgatott a Prédikátor bölcs szavaira: *örvendj és élvezd a jót, és viseld el a rosszat...mert minden ideig való.* Boldogságát az élvezetben kereste és mindent eltékozolt, és aztán a szenvedést, a disznók vályúi mellett nem bírta...szégyenkezve indult vissza az apjához. És Jézus így fogalmaz a példázatban: *„Még távol volt, amikor apja meglátta őt, megszánta, elébe futott, nyakába borult, és megcsókolta őt.”*...nem irtózott tőle...nem irtózott a disznóktól, mosléktól, bűntől bűzlő fiától. Mert az övé volt. Várta. Szerette. Nyakába borult és megcsókolta. Így vár Isten ölelése most, az öleléstől való tartózkodás idejében is.” **ÁMEN**

1. Mi Urunk Jézus mennybe tért. Dicsérjük, áldjuk nagy nevét! Mit zsoltár róla énekelt, Mi írva volt, az mind betelt. Halleluja!

2. Krisztusé már a győzelem. Úr égen-földön, mindenben. S hogy hű tanúként valljuk őt, Ad minden új nap új erőt. Halleluja!

3. Ujjongjon boldog énekszó! Légy áldott, győztes Megváltó! Szentháromság egy Istenünk, Tenéked zeng dicséretünk. Halleluja! **Frankfurt 1601 (német).**

/Református énekeskönyv: 24; 47:3; 150:1; 232:4; 303:4; 358; 359; 396; 479:4
Jertek, énekeljünk: 66; 149:4-5; 171; 177; 186; 193:2-3; 199; 253; 254:1
Harangszó: 34; 41; 43; 48:3-4; 50:1-2.4
Dicsérjétek az Urat!: 18; 24:3; 27:3; 29; 62:1; 64:1; 82; 97; 99; 168; 173
Erőm és énekem az Úr: 2:1-3; 3; 6:2-3; 18:1; 25; 26; 51; 53:4; 74:3; 79; 120; 129 143:3-4/

“Nagy különbség van azonban az apostolok és a mi búcsúvételünk között, és ez az, hogy míg ők élve látták Urukat távozni, nekünk a halálban kell hátrahagynunk szerettünket.”

A viszontlátás tudása ezt valóban megkönnyíti!
ÁMEN

1. Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le rám, Égi lángod járja át szívem és a szám! Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel! Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le rám!

2. Isten élő Lelke, jöjj, légy vezérem itt, Ó, segíts, hogy hagyjam el bűnök útjait! Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel! Isten élő Lelke, jöjj, légy vezérem itt!

3. Isten élő Lelke, jöjj, hadd lehessenek szent, Jézusommal légyek egy már e földön lent! Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel! Isten élő Lelke, jöjj, hadd lehessenek szent!

4. Isten élő Lelke, jöjj, győzedelmet adj, S majd a végső harcon át mennybe fölragadj! Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel! Isten élő Lelke, jöjj, győzedelmet adj!

https://youtu.be/zdO9D_bQJG8

Kedves olvasóinknak szabad igehírdetési és békeséges igehallgatási szolgálatért könyörgünk Krisztus Urunk mennybemenetelének napján, továbbá áldott Pünkösdi Ünnepet kívánunk mindenkinek!

Zwollei Harangszó - 2020/5

Lapzártá: 2020 május 19-én

A Zwollei Magyar Református Egyházközség Presbitériumának a megbízásából szerkesztette Hermán M. János és Szomor Attila A Zwollei Harangszó korábbi számait [a www.zwolleireformatus.nl](http://www.zwolleireformatus.nl) honlapon lehet elérni. Info: www.zwolleireformatus.nl és <https://nl-nl.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>

